

Dívčíměš.

ŠKOLNÍ KRONIKA DÍVČÍ MĚŠŤANSKÉ ŠKOLY V RYCHNOVĚ

/Chybí str. 4, 106, 107, str. 160omylem nečíslována,nechybí. *Škola sloučena s chlapeckou od šk.roku 1943/1944, chybí tedy kronika z lrt 1937/8-1942/3/

Školní rok 1921 - 1922

str.	dne	
1.	1.9.	Dnešním dnem začíná nový školní rok a ve všech třídách začalo pravidelné vyučování.
		Všichni učitelé nastoupili do služby.Prozatímním vedením dívčí měšťanské školy, která se stala samostatnou byla pověřena odborná učitelka Adelheid Lorenz (č.2859 z 31. srpna 1921).Na její místo nastoupila Augustine Kolar. , která se stala třídní v 1. třídě.
	7.9.	Školní výlet 1.tř. se sl.Kolar na Ještěd
	7.9.	Školní výlet 3.tř. se sl.Püschel do ZOO v Liberci
	25.10.	Zastupující inspektor p. Schmidt z Liberce(město) vykonal inspekci
		Otevření polévkové kuchyně udržované Svazem Němců v Č,24 žákyň dostane v 70.dnech silnou polévku.
	3.11.	
	20.12.	3 žákyň dostaly od místního školního výboru boty v ceně 420 K
		Po zprostředkování p.Kolar mohou naše žákyň navštívit mládežnické odpoledne v Jablonci-
	18.1.	
	21.1.	Sl.Kolar byla přeložena na dívčí měšťanku do Smržovky.
		Na její místo přišel 26.1. p.Rudolf Peukert , nar. 16. května 1902 v
	26.1	Liberci, matur.vysvědčení na učitelském ústavu v Liberci .
		Školní sbírka na ochranu mládeže a péči o mládež vydala 230 K , tento
	27.2	obnos byl poslán do nového ústavu pro hluchoněmé v Liberci-
	27.2.	Inspekce školy panem inspektorem Führichem.
	20.4	Privátní zkouška. Oba zkoušení zaslali 200 K na Německý kulturní svaz
		Školní představení. Pořad přiložen. Dívčí měšťanka provedla hlavně
	28.5	operu
		"Sněhurka" , kterou nazkoušel s velkou pílí p.učitel Rudolf Peukert a která získala velký potlesk. Také k tomu patří živé obrazy se velmi líbily. Představení se muselo 29.5. opakovat a vydalo významný čistý zisk 1951 K, které byly rozděleny mezi 3 žáky k opatření nových učebních pomůcek.Hudební doprovod zajistilo nezištně několik zdejších hudebníků Pani Elsa Zappe a sl.Maria Tischer byly tak laskavy a převzaly sólové písně.
2.		V tento den upořádaly všechny tři třídy se svými třídními výlety a to 1.tř. na Královku,rašeliniště,,Bedřichovskou přehradu a přes Liberec zpět,2. a 3. třída na Ještěd a putování po hřebenech.
	7.6.	
	16.6	12 dívek z Kokonína složilo přijímací zkoušky na bylo přijato do 2. tř.
		Všechny 3 třídy šly do Rádlu, také rodiče a četní příbuzní dětí. Byly zpívány písně, prováděny reje , hry a divadelní kusy , kteří získaly velkou pochvalu. Uspořádaná sbírka na Německý kulturní svaz vynesla
	24.6	860 K , z toho bylo 160 K posláno na sirotky Svazu do Teplic.
		Dnešním dnem skončil školní rok 1921-1922 s odpovídajícím projevem
	28.6	ve třídách a rozdělením výročních a propouštěcích vysvědčení.

3.

Výroční zpráva

1. Učební pomůcky a knihovny

Sbírka učebních pomůcek, která je společná s chlapeckou měšťanskou školou se nemohla rozšiřovat, neboť vše je příliš drahé. Žákovská knihovna čítá 231 knih z nich bylo letos nově zakoupeno 67, a sice z darů z předešlého roku z výletu, z části od Svazu a Okresního školního výboru. Vypůjčeno bylo v 1.tř. 399 knih, ve 2.tř. 623 a ve 3. tř. 455 knih., celkem .1477

2. Zdravotní stav. Návštěva školy

Nakažlivé choroby se nevyskytly, zdravotní stav žákyň byl vskutku dobrý, , proto i školní návštěva dobrá

3. Personální stav učitelského sboru.

Počet žáků : 103

1. Třídní učitel v 1. tř. učitel Rudolf Peukert
2. - " - 2.tř. odb. učitelka Paula Vogt
3. -" - 3. tř. -"- Henriette Püschel
4. zástupkyně ředitele Adelheid Lorenz
5. učitelka ručních prací Marie Singer
6. katecheta měšť.škol P.Anton Ramsch, učil katol.náb.,

starokatol farář Hermann Mertz starokatol.náb., vikář Friedrich Hofer evang.náb.

V posledních týdnech školního roku byly se žákyň ve 3. dnech společně koupat na koupališti p. Johanna Michela. Koupalo se 29 žákyň. Náklady na to hradil místní školní výbor.

CHYBÍ

4

5

Školní kronika 1922 - 1923

Nový školní rok začal 1..září a ve všech třídách začalo pravidelné vyučování. Stejně jako minulý rok bylo vedení dočasně přeneseno na odbornou učitelku Adelheid Lorenz., která je vykonávala do 31. ledna 1923. Na její místo přišel odb. učitel Josef Scholze, třídní v 1. třídě Maturitní vysvědčení získal na učitelském ústavu v Liberci 1903. V r. 1922 složil zkoušky pro měšťanské školy, III. skupina a navštěvoval také kurs pro kupecké předměty na pokračovacích školách.

1.9.

Kulturnímu svazu bylo odesláno 108 K za taxy ke zkouškám žákyň z Kokonína pro 2.tř.

15.9.

Z čistého výnosu za školní představení z minulého roku dostala dívčí měšťanka 800 K, ty byly uloženy v rychnovské spořitelně, aby se za ně později nakoupily nové učebnice. 100 K darovala na stejný účel paní odb. uč. Püschel, které dostala za práci v místní knihovně.

20.9.

Otevření polévkové kuchyně vydržované Svazem Němců v Č, 24 žákyň dostane čtyřikrát týdně silnou polévku.

6.11.

začátkem listopadu sebraly dívky na ochranu dětí a péči o mládež 222 K

8.11.

Naše škola dostala od obce 100 nových čítanek pro všechny žákyň.

15.11.

21.12 4 žákyň dostaly od obce dobré boty v ceně 400 K.

4.1 Odpoledne výlet na saních všechny třídy na Černou Studnici

6.

23.11 Pan katecheta Ramsch dostal tříměsíční zdravotní dovolenou.

11.12. Jeho zástupcem je p. kaplan Josef Springer, který 11.12 nastoupil

službu.

- 31.1. Pan ředitel Emil Wander , který vedl dívčí měšťanku od jejího vzniku v r. 1911-do 1921,nastoupil dnes do důchodu Při této příležitosti se konalo malé rozloučení. , kde se učitelé a žáci rozloučili s všude ctěným , stále povinností věrným vedoucím.

í

Adele Köppl přebírá vedení

Provizorní ředitelka odb.uč. Adelheid Lorenz, předala dne 1.2.1923 za přítomnosti pana starosty Karla Hofrichtera a místní školního inspektora Rudolfa Peukerta vedení školy definitivně jmenované Adele Köppl. Ta po složení maturity na učitelském ústavu v Praze byla jako prov.učitelka v Dalovicích (u Karl.Varů) a po složení zkoušek v Praze, , opravňujících k vyučování byla jako definitivní podučitelka v Dalovicích.. V roce 1901 byla přeložena do Rybářů (okr.K.Vary) jako def.učitelka . V letech 1907-1909 bylo jí zemskou školní radou uděleno dvouroční studijní volno a sice za účelem návštěvy dvouletého kursu pro měšťanské školy na Pedagogiu ve Vídni. Po složení zkoušek na měšť.školy (I. odb.skup., Krems a.D.-Dolní Rakousko) působila od r-1909 až do 1.2. 1923 jako odb.učitelka v Podbořanech

Dovolená učit.ručních prací Marie Singer

Sl.učitelka Marie Singer měla zdravotní dovolenou od 15.2-31.4.1923.

Rosa Hübner, zast.učit.ručních prací

7. Za Marii Singer nastoupila sl.Rosa Hübner Ta navštěvovala industriální školu v Liberci a složila zkoušky pro dívčí ruční práce na učitelském ústavu v Krems a.D. v r.1916 Na gymnasiu v Rumburku navštěvovala doplňující kurs podle nových předpisů v lednu-srpnu 1922. Její první zaměstnání ve školství bylo výpomoc v Josefově Dole a Antonínově od listopadu 1917 do března 1918. Do r.1920 byla v soukromém za,městnání, v tom roce opět nastoupila jako výpomoc a sice od září do prosince 1920 v Dolním Maxově, od 1.3. do července 1920 na Obecné a měšťanské škole v Tanvaldu. Od 1. září do konce června 1922 působila jako zástupkyně v Horním Maxově a Karlově, rovněž jako zástupkyně, od září 1922 do 18.2.1923 v Jabl.Pasekách a Jindřichově. Od 15.2. 1923 vyučuje za učitelku dom.prací na zdravotní dovolené na zdejší měšťanské škole.

Zemřel katecheta Anton Ramsch.

Dne 2. února zemřel učitel náboženství pan katecheta Anton Ramsch ve Starých Křečanech, kde se také konal pohřeb.

3.2 se žáci a žákyně zdejší školy s učiteli se zúčastnili slavnostní smuteční bohoslužby za všeobecně váženého učitele náboženství.

Dar:harmonium

Chlapecká a dívčí měšťanská škola zdědily po zesnulém jeho harmonium , tím si získal trvalou památku.

Kaplan Josef Springer

Jeho místo zastával prozatímně p. katecheta Josef Springer. Personálie jsou uvedeny v kronice chlapecké měšťanky.

Inspekce

Dne 19.3. navštívil pan okresní školní inspektor Führich naši školu a vyslovil učitelskému sboru svou plnou spokojenost.

8.

Polední polévky

Místní skupinou Svazu Němců v Č., vydržovaná polévková kuchyně vydala v době působení od 6.11.22 do 23.3.23, tedy v 72 dnech 1624 porcí polévky žákyním školy.

Pohřeb ministra financí

Ve dni pohřbu ministra financí Rašína -21.2- bylo školní volno.

Narozeniny presidenta Masaryka

Narozeniny p. presidenta Masaryka byly důstojně oslaveny projevy třídních učitelů v jednotlivých třídách.

Dar

Spořitelní sa záložní spolek Rychnov daroval dívčí škole 30 K na opatření učebních pomůcek. Byly uloženy a budou použity na opravu tamburiny.

Žákovský výlet

Škola uspořádala dne 27. května výlet na Dobrou Vodu. Poté co děti vypily šálek kávy, předvedly některé hezké reje a lidové tance, provedly divadelní hru a veselé scénky. Ve školní kuchyni připravené chlebíčky a dorty byly prodávány a uspořádána sbírka pro školní kuchyni. Výnos a výsledek sbírky daly 1200 K. Tento obnos použije odborná učitelka Püschel pro školní kuchyni..

Zemřel školník měšťanské školy

V sobotu, 7.5. byl pohřben školník Josef Ulrich, městský vrchní strážník v.v. Chlapecká měšťanská škola zastoupil na pohřbu proz. ředitel Huyer a ředitel v důchodu p. Wander, dívčí měšťanku ředitelka sl. Köppl

9) Žáci a učitelé věnovali vdově místo věnce 200 K.

Žákovské putování

Dne 15.5. zúčastnila se 3.tř. žákovského putování chlapecké měšťanky na Hrubou Skálu a Trosky,

Pohřeb presidentovy manželky

Ve dni pohřbu manželky p. presidenta byla na pokyn Okr. školního úřadu vyvěšena černá vlajka.

Biřmování

Dne 12. června se konalo pro Rychnov a přifařené obce biřmování. Svátost udělil biskup Groß. Nekatolické jakož i ty už biřmované žákyně měly vyučování.

Společný výlet

Dne 26.6.- v sobotu odpoledne byl uspořádán společný výlet chlapecké a měšťanské školy na Dobrou Vodu, deklamace, zpěvy a tělesná cvičení – dlouho předtím a pečlivě připravované – našly radostnou pochvalu přítomných rodičů, příbuzných žáků a počestných přátel žáků. Sbírkou vydala 897.K, které byly předány řediteli chlapecké měšťanky. Předseda místní školní rady, p. Rudolf Peukert poděkoval učitelským sborům a ředitelstvím za velkou námahu, aby připravili žákům a přátelům školy krásný den.

Konec školy

Dne 28.6. skončil školní rok 1922/1923 Žákyně 3. třídy uspořádaly malé ale důstojné oslavy konce školy ve své učebně-Jako pozvaní hosté byli kromě učitelského sboru . pan Starosta Hofrichter, předseda místní školní rady pan Rudolf Peukert, k vojenské službě povoláný učitel pan Peukert ml., který určitý čas působil na dívčí škole jako substitut, paní Wander, manželka v tomto roce penzionovaného ředitele. Dívky zpívaly písně, přednášely básně, a rozloučily se důstojnými slovy se svými učitelkami a navzájem. Po srdečném prosluvu třídní učitelky sl.Vogt., byla rozdána vysvědčení.

Výroční zpráva o škol.roce1922/1923

1. Učební pomůcky a knihovny

Od 2. semestru uplynulého školního roku byly učební pomůcky, přišlé pro dívčí měšťanku odděleny a inventarizovány . Stalo se tak na návrh Okresního školního výboru.. Dosud společné učební prostředky ,také společný kabinet zůstaly podle rozhodnutí učitelských sborů i nadále společné. . Místní školní rada věnovala 2 nové mapy střední Evropy. Žákovská knihovna byla rozšířena o 9 svazků. 4 svazky dodala Okresní školní výbor dodal 4 svazky, 5 sv. darovala místní skupina Svazu Němců.

2. Zdravotní stav. Návštěva školy

Zdravotní stav byl velmi dobrý., následkem toho i vynikající školní docházka .Zanedbání školy vykazovalo pro celou školu 3 neomluvené půldny , 1 žákyně (Marie Kraus – 2.tř.) strávila 3 týdny v tuberkulosním sanatoriu v Tanvaldě

3. Personální stav učitelského sboru

Počet žáků : 100

1.třídní učitelka 1. tř. do 1.2.1923:	odb.uč. H.Scholze (zastupující)., od 1.2. 1923
	odb.uč. Adele Lorenz
2. -,-	2. tř. odb. učitelka Henriette Püschel
3. -,-	3. tř. -,- Paula Vogt
4. ředitelka	-,- Adele Köppl
5- učitelka do))ručních prací	Marie Singer
6. katecheta měšť.škol	Josef Springer
7. učitel evang.náboženství vikář	Friedrich Hofer

Školní rok 1923/1924

Začátek školy

Školní rok začal dne 1. září

Těhotenská dovolení odb.uč.. Püschel.

Za odb.učitelku Püschel byl přikázán odb.učitel Oskar Schmidt po dobu nemocenské dovolené p.Püschel, tedy do 30 září. Má učitelskou způsobilost od r-1916. způsobilost pro měšť.školy pro II odb.skupinu složil v r.1922. v Liberci a byl od 1.1. 1923 do konce školního eoku zástupcem na měšťanské škole v Polubném.

Počet žákyň

Počet žákyň obnáší 92. Do první třídy bylo zapsáno 38, do 2.tř. 26, ve3. tř. jre zapsáno 28 žákyň

Nepovinné vyučování českému jazyku

Vyhovující častému přání vyslovenému při zápise byla u místní školní rady požádáno o zřízení kurzu českého jazyka. Jelikož se u ústavu nenachází žádná zkoušená učitelská síla, byla vyučováním pověřena, odborná učitelka Adelheid Lorenz -za předpokladu schválení okresním školním výborem – (odpovídající žádost byla místní školní radou podána) a ve druhém školním týdnu se s vyučováním začalo. Z 92 žáků se vyučování češtiny účastní 87 žáků.

Katecheta měšť. škol Bernard Luttna

Katecheta p. Josef Springer byl přeložen do Hodkovic. Na chlapeckou a dívčí měšťanku byla jako katecheta přidělen pan Bernard Luttna. Naposledy působil v Boru. Jeho personálie jsou zapsány v kronice chlapecké měšťanky.

14

Služební nástup odb. učitelky Püschel- 1.10.

Dnešním dnem nastoupila odborná učitelka sl. Henriette Püschel znovu do služby. Pan odb. učitel Schmidt byl přidělen jako zástupce na chlapeckou měšťanku za prov. ředitele na dovolené.

Výuka vaření

Od 1.10. 1923 je zavedeno vyučování vaření ve 3. třídě. Žákyně jsou rozděleny na 2 oddělení. Ve středu a v sobotu po 2. hodinách.

Výuka dom. hospodářství a obč. nauky

Letošním školním rokem bylo nařízeno vyučování občanské nauky (to je případ všech žáků v Československu). Má se týkat všech základních pojmů československého státu, znalosti státních forem, a institucí hospodářského, politického a sociálního života. Tyto znalosti už jsou ve službách vlastního účelu "Státoobčanská výchova, „To má vést k výchově, k demokracii, k lásce k národu, k vzájemné toleranci k úctě a lásce. Znalost ctnosti má se ve skutečnosti nahradit praktickými cvičeními, pracovat na odstranění společenských, nehezkých úkazů. Taková praktická cvičení jsou: samospráva ve škole, vánoce sirotků, obstarávání práce ve školní zahradě atd. Jsou vyhrazeny 2 hod. týdně (odpadá 1 hod. němčiny a 1. hod. zeměpisu v každé třídě.)

Výuka domácího hospodářství

Kromě toho přišlo s letošním rokem pro 3. tř. po 5. hodinách ručních prací ještě 2 hodiny domácího hospodářství. Výnosem Zemské školní rady ze 20.3. 1923 č. 1905 byl schválen návrh školního ředitelství, 2 hodiny výuky vaření brát za 2 hodiny domácího hospodářství. Výuka zeměpisu a dějepisu je ztížena tím, že žákyně nemají žádné učebnice.

15

Zavedení nových učebnic

Byl usneseno zavést nové učebnice pro zeměpis. Dosud je jen jedna schválena: trojdílná vydání od Fritsche. Výnosem z představení z minulého roku bylo zakoupeno 30 kusů za sumu 429 K (1 kniha stojí 13,40 K). Přitom knihy nemají ani obrázky, ani mapy. Pro výuku dějepisu byla vyzkoušena učebnice od Thomase. Bylo zakoupeno 37 knih po 6 K, což vyžadovalo 220 K. Kromě toho chybí ještě učebnice českého jazyka.

Dary na učební pomůcky.

Místní školní rada koupila 45 učebnic „Říha-Zedníček“: za obnos 242 K (1 kniha 5,60K) dále 20 knih zeměpisných za 286 K. Mužská místní skupina Svazu Němců darovala na opatření knih 200 K., skupina "Wandervogel"/skauti/ -Starý Rychnov dala 70K. nájemce městského kina, pan Wenzel, dal 50K.

Přátelé školy- představní s Kašpárkem

V sobotu a v neděli , 1. a 2. prosince uspořádala „Wandervogelgruppe“/Oddíl skautů/ Starý Rychnov dvě kašpárkovská představení , jejichž čistý výnos 125 K rovněž věnovala škole. Všechny tato dary a jejich použití jsou zaznamenány v pokladní knize školy . Čistý výnos z představení 10.2. 24 místní skupiny Starý Rychnov 62,20 K je rovněž zanesen v pokl .knize.

Pohřeb prozat. ředitele chlap. měšťanky odb.uč. Huyera

Ve středu, 5. prosince zemřel prov.ředitel chlapecké měšťanky , pan Heinrich Huyer. .

V pátek, 7. prosince byl pohřben . Žákyně měly odpoledne volno, a tak se všechny zúčastnily pohřbu.

- 16 dopoledne bylo využito k nácviu písně „ Es ist bestimmt in Gottes Rat“ /Je to jistě úradek Boží/, kterou dívky 2. a 3. tř. společně zazpívají u hrobu.

Zahraniční pomoc

Výnos představení o Kašpárkovi – zaokrouhlen na 200 Kč byl poslán do obecné školy v Marienberg v Sasku. 4 chudí žáci děkovnými slovy potvrdili příjem po 50Kč= 6 zl Marek

Okr.škol.inspektor Führich se loučí

Dosavadní okresní školní inspektor pan profesor Karel Führich , býv.profesor na Učitelském ústavu v Budějovicích odchází koncem února 1924 do trvalého důchodu. Srdečnými děkovnými slovy za trvalou spolupráci se rozloučil písemně s učitelským sborem.

; Nový školní inspektor odb.uč.Preißler

Nově jmenovaným okresním školní inspektorem se stal dosavadní okresní školní inspektor ve Žluticích , pan odb.učitel August Preißler.

Školní polévková kuchyně po zimě končí

Polévková kuchyně, vydržovaná místní skupinou Rychnov Svazu Němců v Č. vydala v období od 3.11. 1923 do 29.3. 1924 tedy během 5. zimních měsíců vždy po 4 dny v týdnu tj. 78 dní z počátku 3l., na konci 24. žákyním vždy po l. talíři silné polévky. Od 12. platících bylo vybíráno po 50 hal. za talíř polévky, ostatní měly polévku zdarma.

Dar 20.3.

Spořitelní a záložní spolek Rychnov daroval 50 K (29.3.1924) . Ty byly uchovány na nákup učebnic.

17

Nově založená okrasná zahrada

V dubnovém zasedání místní školní rady schváleno poskytnutí z požadovaných 400 K na založení okrasné zahrady 200 K na zem a písek. Založení zahrady bylo svěřeno ředitelce školy Adele Köppl Obchodník -zahradník Schulze z Kokonína převzal zpracování a osázení za paušální cenu 400 K. Pan Rudolf Kittel z Kokonína (Hinterwinkel) daruje 2 fůry písku, Jednu z toho obstará pan Rudolf Stecker z Kokonína.

Zkrášlení školy.

Aby budova byla příjemnější pro pobyt mládeže, byla okna na schodištích opatřena květinami , schodiště a chodby vyzdobeny obrazy

Naučné výlety

V červnu byly podniknuty výlety: 1.tř. jednou do Kryštofova Údolí u Liberce a dvakrát do liberecké ZOO a na Liebigovu výšinu

2. třída navštívila ZOO a Špičák u Smržovky

Návštěva hygienické výstavy

3. třída Königstein a o nějaký čas později hygienickou c výstavu v Liberci“Člověk „ NA předchozí žádost zavedla MUDr Stradalová (Liberec) dívky do oddělení“Péče o kojence „

Přednáška dr. Stradalové

Slovy, která jí mala srdce se snažila dívky připravit na nadcházející pocit odpovědnosti vůči přicházejícímu pohlaví a

18 poukázat na krásné určení jako nastávající matky.

Společný výlet

Dne 21. června 1924 se konal společný výlet na Dobrou Vodu. Jako každoročně byly předváděny krátké divadelní výstupy, dialogy, reje . Školní kuchyní vyrobené pečivo bylo vystaveno a prodáváno. Spolu s dary získala odb.uč. Püschel čistý výnos 1235 K. na nové vybavení kuchyně. 100 K bylo poukázáno Kulturnímu svazu, 300 K věnováno školní knihovně.

Konec školy

V sobotu, dne 28. června byl konec školy. 3. ročník se rozloučil v rámci malé slavnosti s učitelským sborem a hosty. Těmi byli: odb.učitel Scholze, , který v e škol.roce 1921/22 jako zástupce vyučoval tuto třídu, pan starosta Karl Hofrichter, pan místní školní inspektor Rudolf Peukert, paní Wander, manželka pensionovaného ředitele pana Emila Wandera Nabádavými slovy ukončila paní ředitelka slavnost.

V poledne byli matky přespolních žákyň jakož i pan starosta , p. místní školní inspektor p. ředitel Posner z chlapecké měšťanky paní odb.uč.Püschel pohoštění ve školní kuchyni.

19

Výroční zpráva 1923/19254

1.Učební pomůcky a knihovny

Sbírka učebních pomůcek byla rozšířena:

a) Z příspěvku Místní školní rady byly zakoupeny 4.

přírodopisné preparáty, 3 obrazové tabule pro přírodopis, 1 rýsovací pomůcky, 1 mapa, 1 metodická kniha , s potřebnými knihařskými pracemi za 900 K . Kromě toho přišly od Okresního školního výboru 9 kulturněhistorických nástěnných obrazů , sbírka obnáší 24 obrazů, 3 mapy, 7 knih

b) knihy pro knihovnu: silně poškozené byly vyřazeny, ostatní nově svázané a nově katalogizovány, Zvětšena knihovna nebyla. Čítá 223 svazků, půjčeno bylo v 1.tř. 367, ve 2: 414., ve 3.tř. 367 sv. dohromady 1148 sv.

c) učebnice: zakoupeno bylo 40 geografii, (=s knihami pro chudé), 37 na dějepis, 50 pro český jazyk, 25 misek na kreslení, 44 map, 4 slovníky, a sice z velké části od místní školní rady , částečně z darů Mužské místní skupiny svazu Němců, 2 oddílů Wandervogel, Spořitelního a záložního spolku . nájemce kina p. Wenzela.

d) učitelská knihovna: zahrnuje časopisy „Schule und Heim“/Škola a domov/ roč.1924, „Jugendfürsorge /Péče o mládež/ a „Zum Bürgerkunde Unterricht“/K výuce občanské nauky/ Flanz:“Wegweiser für Schule und Haus“/Průvodce pro školu a dům/

2. Personální stav učitelského sboru

Počet žáků: 92

Vedení školy měla: ředitelka Adele Köppl
 třídní v 1. tř.: odb. učitel Oskar Schmidt do 1.10.
 od 1.10. ve 3.tř. odb.učitelka Henriette Püschel
 třídní ve 2.tř. odb.učitelka Adele Lorenz
 třídní ve 1.tř. odb.uč. Paula Vogt
 dále působili: učitelka ručních prací Marie Singer
 katecheta P.Bernard Luttna
 starokatol.náb.vyučoval farář Hermann Metz
 evangelické nábož. : evang.farář Herm. Piesch.

3.Zdravotní stav

Zdravotní stav žákyň byl opravdu dobrý. Nakažlivé nemoci se nevyskytly, Několikatýdenní nemoc měly 2 žákyně. Jedna byla u zdravení předána Zemskou komisí pro péči o mládež předána do léčebného ústavu v Žitavě/Zittau//zřejmě šlo o Cvikov.-Zwickau//, Od výuky kreslení byly osvobozena 1. žákyně, pro lehké zkřivení , 21. žákyně osvobozena z ručních prací pro slabý zrak.

Návštěva školy byly velmi dobrá. Nebyly žádné neomluvené půldny.

4.Naučné kursy, výlety

a) pod vedením třídních učitelů byly podniknuty: 1 a 2. tř.: návštěva liberecké ZOO, a Liebigova výšina, 3.tř. návštěva hygienické výstavy „Der Mensch“/Člověk/

b) výlety: všechny tři třídy společně na Dobrou Vodu
 Také měly účast na chlapeckém představení

.5. Účast školy na sociální práci

Žákyně se zúčastnily loterie péče o mládež.

Škola převedla z výnosu hry 200 K chudé škole v saském Krušnohoří. (Marienberg)
 Pomocí učitelů bylo přispěno k výstavbě centrální knihovny v Liberci.

6,Péče o umění

Ve škole se konaly. koncert na cello vídeňského violoncelisty Kleina, , přednášky o výzkumu v jižních mořích, kromě toho žákyně se zúčastnily promítání obrazů v Jablonci Loutkového představení Wandervogel /skautů/ mělo bohužel tak slabou návštěvu, že z plánovaného opakování sešlo.

22

Školní rok 1924 – 1925

Začátek školy

Školní rok začal 1. 9. 1924. Ve všech třech třídách začalo pravidelné vyučování. Zápis (uzavřený dne 31.8.) dal tyto výsledky: 1,tř.: 32, 2.tř.: 37, 3.tř. 26 žákyň.

Národnostní a náboženské složení žákyň

Ze všech 95. žákyň je české národnosti(v 1.tř. : 1, ve 2.tř.:1, ve 3.tř. 4 žákyně. , dohromady 6 žákyň Vlastě podle předpisů by školou povinných (bydliště rodičů do 4 km) bylo 89 žákyň, v polovině října přišla žákyně 3. tř. Selma Pietsch z české měšťanské školy , kterou

navštěvovala 6 týdnů opět zpátky, , takže škola má 90 školou povinných žákyň Z nich je římsko-katol.náboženství v 1.tř. :28, v 2.tř. : 31, ve 3.tř.:18 +1, dohromady 78 dívek, po 1. v 2 . a 3. tř. je od náboženství osvobozeno, , starokatolické jsou 2 (1. a 2. tř.), evangelické 2 (1. a 2. tř.), bez vyznání 3 (2. a 3. tř.)

Účast na vyučování ženských ručních prací

Na vyučování ženských ručních prací se účastní 89 z 90 žákyň.

23

Zastupující učitelka ruč. prací sl.Martha Reimann

V učitelském sboru došlo ke změně potud, že učitelka ručních prací sl.Marie Singer dostala 3měsíční dovolenou. S touto žádostí zároveň podala žádost o přeložení do trvalého důchodu. Na její místo byla škole přikázána zastupující paní Martha Reimann z Kokonína.

Její studie a zaměstnání

Paní Reimann se narodila jako Martha Fiedler 11,3.1888 ve Mšeně u Jablonce .Absolvovala ve šk.roce 1902-1903 kurs pro mateřské školky na Rodinné a industriální škole v Liberci a působila v městské školce v Rychnově v letech 1904/5 Během tohoto působení pokračovala v kursu pro učitelky mateřských školek v Liberci. Po čtyřleté soukromé službě dostala místo pečovatelky v Hodkovickém sirotčinci1914/1915. V roce 1916/17 navštěvovala kurs pro učitelky ručních prací v Liberci a speciální kurs pro industriální ženské práce na Umělecko průmyslové škole v Jablonci. v měsících říjen 1921-duben 1922. Od ledna do srpna 1920 byla jako zastupující učitelka ručních prací na školách v Janově, Rádle , v Rádle přikázána do srpna 1922 proti renumeraci

24 V srpnu 1922 opustila službu a provdala se. V listopadu 1923 byla jako zastupující učitelka ručních prací v Kokoníně, v září 1924 ve stejné funkci ustanovena v Rychnově. Osvědčení pro vyučování na obecných a měšťanských školách získala v Krems a-D.

Zavedeno vyučování státní řeči

Vyučování státního jazyka bylo letos prováděno po třídách vždy 2hodiny týdně, na náklady místní školní rady. K účasti se přihlásili 86 ze 95žákyň. Jelikož škola má zkoušenou učitelku (paní učitelka ručních prací Reimann) žádá místní školní rada o zavedení nepovinné výuky státního jazyka Zemskou školní radu (28,101924).

Učební plány

Podle nových učebních plánů tělesné výchovy (tak se nyní jmenuje tělocvik) podnikla 1. tř. výlet na Petřín/Nikkelkoppe/ u Vrkoslavic. Jasný podzimní den dovolil výhled na Krkonoše a Jizerské hory . 2.tř. šla na geografickou vycházku a Pelíkovický hřeben. V rámci Občanské nauky měly žákyně nejvyšší třídy poznat dobročinná zařízení. Tomu sloužila vycházka do Ústředního domu německé zemské komise

25 na ochranu dětí a péči o mládež Pohled na provoz a hospodaření Ústředního domu , podaná vysvětlení o úkolech pro 600 v různých ústavech opatrovaných dětech, návštěvy kojeneckého ústavu a ústavu pro postižené v Liberci ukázaly praktickou péči o děti.

Říjnová sbírka na péči o mládež

Sbírka vydala v měsíci péče o dítě 306 K.

Výzdoba školy, údržba tříd

Z fondu pro učební pomůcky pro rok 1924byla zakoupena Teubnerova „Das Volkslied“/Lidová píseň/ a použita k výzdobě chodby. 2 ročníky byly nově vymalovány, a pro třídy opatřeny nové koše na papír. Pro 1.tř. koupila místní školní rada nové umývadlo.

Inspekce školy p.škol.inspektorem 12.10-
Dne 12., 13 a 22.10. provedl ve škole inspekci pan okresní školní inspektor pan Preißler.

Návštěva ministra školství dr. Markowitsche 18.10.1924

Dne 18.10. navštívil nově jmenovaný ministr školství a kultury , p. dr. Markowitz v doprovodu člena Zemské školní rady chlapeckou a dívčí měšťanskou školu a byl přítomen vyučování státní řeči. V nepřítomnosti ředitelky- byla na zasedání péče o mládež v Praze- byli pánové uvítáni a provázeni panem ředitelem Posnerem.

- 26 Poté co se pan ministr zapsal do kroniky chlapecké měšťanky a vyslovil ústavu a vzdělání svou spokojenost, pokračoval v cestě , která spočívala ve shlednutí menšinových škol v Libereckém okrese.

Nové učební plány-tělesná výchova(tělocvik)

Začátkem Nového školního roku 1924/25 vešly v účinnost nové učební plány pro tělesnou výchovu Jsou vypracovány ve smyslu odst.1.zák. z 13.7.1922 a výnosem ministerstva školství z 10.6. 1924 č. 126 250/23-I zveřejněny. Jsou vypracovány na základě systému Tyrš . K dosud prováděným cvičením přistupují: Uklidňující cviky (většinou dechová cvičení), a putování , které každých 14 dní se mají konat i při méně příznivém počasí . K tomuto účelu jsou určeny dvě předepsané hodiny tělocviku složené v jednom půldnu . Putování může být v létě nahrazeno koupáním, v zimě bruslením, sáňkováním, lyžováním atd. Také je zařazena první pomoc při neštěstích.

Tyto uvítáníhodné novinky jsou závislé na učitelích, kteří nejen vychodili odpovídající učitelský ústav, ale musí ještě získat zvláštní oprávnění.

27

Nové učební plány: ženské ruční práce.

Výnosem ministerstva školství a kultury z 12.6.1924 č.70.274 byly učební plány pro ženské ruční práce změněny v tom, že přistupuje k učebním orkánům „ženské ruční práce“ vyučování domácí hospodářství. Tato změna dokazuje, že v naší době pojem „ ženské ruční práce“ doznal podstatné proměny , když péče a rozvoj takových znalostí dívek je vyžadován , které dívky jako ženy a matky potřebují.

Ruční práce:rozdělení hodin

Výnosem ze 7.10. 1924 č. IA 2375 ai 23 -22428 ai 24 byl počet hodin stanoven takto: 1.a 2. tř: po 5. hodinách (4 h. ruční práce, 1 hod. dom.hospodářství), ve 3. tř. 7 hod., z nich 2 hod. praktické práce ve školní kuchyni. V letošním školním roce je jednou týdně 3 hod.vaření , polovina žákyň vaří, zbytek ve třídě píše recepty. 5 hod. ručních prací bylo ponecháno , 5 hodin pro sociální práci(před Vánoce vánoční práce) Tak pracují v tomto smyslu žákyně 3. tř. na prádle pro kojence , které je určeno pro rychnovskou poradnu pro matky

Požitky učitelky ručních prací

Zastupující učitelka ručních prací má kromě 17. hodin ve škole ještě 5 hod. v Pulečném na obecné škole , takže se započítáním 3 hodin na cestu má započteno 25 týdenních hodin . (hodin jsou povinné hodiny) , (Výnos ZŠR 20.101924,č, 3835)

Okresní školní výbor,12.11. 24,3959

Výnosem Zemské školní rady ze 16.10. 1924 č. 1A 3180 ai23-101577 ai 24 bylo jí na žádost započtena služební doba před sňatkem) po odečtu zkušebních let 2 r. a 8měs) takže po zápočtu v XI. služební

- 28 třídě 2 stupně měsíčně s místním a drahotným přídavkem má 816 K 80 h. Výuku vaření provádí i nadále paní Püschel.

28.říjen – státní svátek

28.října bylo volno., budova školy vyzdobena jednou vlajkou. V jednotlivých třídách bylo poukázáno na význam dne

Sbírka na Ochranu dětí vydala 306 K Krásná známka připravenosti k pomoci a dobré výchovy ze strany učitelek neboť škola má $\frac{3}{4}$ nemajetných dětí.

Všech svatých /Dušiček/

Jelikož den Všech svatých připadl na neděli, bylo 3. listopadu volno. (Výnos presidia ZŠR z 24. 10.1924, č. 6109)

Učitelka ručních prací Marie Singer: nemoc.dovolená před penzí

Učitelka ručních prací sl.Marie Winter požádala o 2měsíční zdravotní dovolenou S touto žádostí přinesla zároveň žádost o pensionování .Zdravotní dovolená jí byla udělena do 31.12.1924 .

Penzionování sl.Singer

Dnem 31.12.1924 bude paní Singer na vlastní žádost přeložena do trvalého důchodu a sice výnosem ZŠR z 30.9.1924 č. 1A 331/7 ai 23-93165.

- 29 Sl.Singer byla na zdejší škole nepřetržitě činná po let Velkou předností jejího vyučování byla výchova dívek k samostatné práci. Opakovaně jí jednotlivé žákyně s díkem ujišťovaly, že zručnost při opravě prádla jim zajistila zaměstnání.

Rozloučení se sl Singer

Bylo přáním a plánem paní ředitelky dát učitelkému sboru a žákyním při oslavě na rozloučenou aby mohli vyjádřit plně zasloužené díky odcházející učitelce a kolegyni , která po mnoho let se snažila dát dětem a škole své nejlepší. Na výslovné přání odcházející bylo od jakékoli oslavy upuštěno.

Vánoce ve škole

Na Vánoce si postavily dívky ve svých třídách stromečky. Příslušné básničky, písňe, malé divadelní scény., udělaly pravou vánoční náladu v učebnách. Ve 3. tř. leželo 6 pěkných k černých klotových zástěr pod stromečkem, které dívky tohoto ročníku ušily pro chudé z 1. a 2. třídy. Ty byly vyzkoušeny a jako dar překvapily. Náklady na látku (120 K) věnovala ženská místní skupina Svazu Němců(skupina Rychnov) Kromě toho dala 3. tř. 12 utěrek na nádobí pro školní kuchyni a použité dětské tašky pro mateřskou poradnu

- 30 Vánoční nadílka- dar obce

Obec Rychnov darovala pro 7 dívek boty)po 70 K) Všichni ševci v obci byli přidrženi k práci..

Návštěva u ZŠR kvůli výuce češtiny

Protože se známka z češtiny jeví jako nutná zejména při přechodu na jiné školy, bylo třeba se nově pokusit o zavedení tohoto vyučování prostřednictvím ZŠR. K tomu účelu ředitelka v říjnu se u ZŠR přimlouvala, aby uznání průkazu o vyučování češtině na měšťanské škole platilo pro učitelku ručních prací Marthu Reimann, která v současné době jako zastupující působí na naší škole.(osvědčení pro neliterární učitele platí jen pro soukromé školy.)

Ministerstvo slíbilo těmto průkazům platnost pro veřejné školy. To bylo slíbeno, Ostatně jen pro dobu, než zkoušená literární učitelská síla bude moci převzít výuku.

Opatření k udržení školy

Jelikož kronika se píše pro budoucnost, musí se zde také zmínit snaha a starost, které nás stojí udržení naší školy.. Nejmenší počet žáků měšťanské školy činí 90. Už v minulém roce 1923/24 začalo rozpouštění nebo slučování mnoha prozatímních a definitivních tříd na obecných školách nichž přichází žákyně

- 31 se očekává stále slabší Aby bylo možné předem stanovit počet nastupujících dívek, navštívila ředitelka ještě před koncem školního roku vedoucí těch škol,, jejichž žákyně přicházejí v úvahu pro Rychnov, , také jablonecké dívčí měšťanky a dívčí lyceum v Jablonci, aby pohovořila s vedoucími těchto škol o přijetí žákyň. Přesto byly v 1. dni zápisu zapsáno jen 75 žákyň. V poslední den, 31. srpna, bylo zapsáno 92. Tak bylo- po odečtení dvou českých žákyň, které jako 14.leté už nebyly školou povinné –dosaženo normového počtu.. Pro Lyceum se zejména v Rádle a Kokoníně hodně agitovalo Tak se stalo, že . jelikož návštěva Lycea se stala módou, . také méně schopné nechali nemajetní rodiče zapsat. Ti, po absolvování 1., třídy, vstupují pak do naší měšťanské školy, nahlížejíce, že Lyceum je vybájené jen pro takové dívky, jejichž nadání stačí jako hospodyně a pro živnosti, ne však mnohdy pro vyšší studium. Vynikajícím způsobem vedená výuka vaření (p.uč.Püschel), učení o domácím hospodářství, zavedená výuka češtiny dělají naši školu přitažlivou Aby vytvořila něco nového, . v zájmu našich žákyň, složila paní ředitelka dne 20.5.1925 zkoušku z Esperanta před státní zkušební komisí s vyznamenáním.
- 32 V příštím školním roce bude požádáno o zavedení této světové řeči, tak potřebné pro jablonecký obchodní svět - Na měsíc květen plánovaná výstava ručních prací a vaření má dát svědectví o výborných výsledcích a horlivosti žákyň jakož i o schopnostech učitelek – paní Marthy Reimann a Henrietty Püschel a má udržet a získat naší škole příznivce a přátele

Předčítání pohádek

V říjnu 1925 uspořádal zdejší výbor pro vzdělání přednášku –diapositivy spojené se čtením pohádek. Toho se zúčastnily děti sousedních škol ,Přednášející-paní Maria Runtsch –Linhart, bývalá tajemnice německé zemské komise pro ochranu dětí a péči o mládež – darovala dětem odpoledne, bohaté na požitky.

Masopust ve škole

Na masopustní úterý uspořádaly žákyně v tělocvičně- podle starobylého místního zvyku – taškařici. Zakukleny v hezkých maskách tancovaly a skákaly kolem . K pravé maškarádě scházely jen buchty.

33

Nové uspořádání vyučování náboženství

Výnosem ZŠR z 28.1.1925 č. 2B549/7 ai 24 -9643ai25 byla výuka evangelického, starokatolického a izraelského vyznání . výnosem ZŠR ze 6.1. 1925 č.2B549-124208ai24 vyučování katolického náboženství uspořádáno jak následuje: katolické žákyně 1.tř. tvoří 1., žákyně 2 a 3. tř. tvoří 2..oddělení vždy po 2 hodinách týdně. Žákyně ostatních vyznání mají vyučování jednou týdně společně se žáky chlapecké měšťanky.

Úřední sdělení jen v e státním jazyku

Od roku 1925 budou Sdělení ministerstva školství a kultury publikovány jšn ve státním jazyce všechny školské úřady jsou povinny je pro školy mít k dispozici jen ve originálním znění. Pro publikaci je určen „Věstník ministerstva školství a národní osvěty“ . Státní nakladatelství vydá jeden Výtah z Věstníku v německém překladu . Místní školní rada

v Rychnově –dbajíc na právo našich německých škol na německou jednací řeč- objednala tento překlad pro každou ze tří škol , akže my nyní tu úřední část“ obdržíme v naší řeči.

75. narozeniny presidenta

Dne 7. března , v den 75. narozenin presidenta českosl.republiky byl podle pokynů okresního školního výboru

34. přiměřeně oslaven. Budova školy byla ozdobena státní vlajkou a ve všech 3. třídách byla žákyním v projevu význam dne a oslavence objasněn. Den sám znamenal školní volno. Přiložen je koncept projevů.

Volba zástupců do místní školní rady

Dne 20.4. 1925 skončilo čtyřleté funkční období místní školní rady v Rychnově. Volba zástupců učitelstva –podle výnosu ze 4.1.1925 č.725/I sešit 1, sdělení 1925 se má volit 5 zástupců., Výsledek je: za dívčí měšťanku paní odb.uč. Püschel, chlapecká měšťanka: odb.uč.Huyer, obecná škola: řídící Seidel, za celé učitelstvo: ředitel Posner a pan učitel Preißler.

Ve veřejném zasedání městského zastupitelstva byly do MŠR zvoleni: starosta Karl Hofrichter jako předseda, ředitel Posner jako zástupce, malíř Rudolf Peukert jako místní školní inspektor dále pánové: Rudolf Pelzel, Rudolf Stracke, Oskar Hoffmann, Ernst Müller, Gustav Scheufler, Adolf Hartrampf, Anton Peukert, Bernard Luttna.Jako náhradníci: Josef Maschke, Gustav Zimmer, Eduard Kraus

Dne 30.5. zemřela naše dobrá, příkladná žákyně Ilse Huyer.Učitelský sbor a všechny žákyně jí doprovodili ke hrobu. Její svědomitost jí zajistila lásku všech učitelů a žákyn

35

Dar

Spořitelní a záložní spolek Rychnov daroval 100 K na učební pomůcky.

Výstava ručních prací a vaření.

Dne 23. a 24. května uspořádala škola výstavu ručních prací, která byla velice dobře navštívena. Krásné a praktické práce :dětské a dívčí prádlo, dívčí obleky a klobouky, květiny, podušky, krajky, šály, aj. budily všeobecné zalíbení, obdiv .Návrhy ke vzorům na zkrášlení šatů leží na kreslicích čtvrtkách, a dávají známku spolupráci učitelek a nutnosti všeobecné spolupráce obou předmětů-kreslení ruční práce Dobrovolné dary návštěvníků daly obnos 1608 K který poslouží k nákupu druhého šicího stroje .Chybějících 450K dá místní školní rada. Firma Förster Jablonec. Pohorská ul. zaručila slevu 100K a dopravku příslušenství zdarma (vyšívání aj.)

Nemenší obdiv nalezlo vystavené pečivo, , dorty a saláty. Dne 24. musela být výstava uzavřena, neboť už všechno už bylo vyprodáno: buchty, zákusky ke kávě, čajové cukroví, a krásně upravené velšské saláty. Výnos 1190 K bude použit na zakoupení potřeb pro školní kuchyni.

Závěrečná oslava žákyn opouštějících školu

- 36 Dne 28. června byl ukončen školní rok Žákyně 3.tř. se rozloučily, jak je obvyklé, oslavou, na níž byli přítomní i pan starosta Hofrichter a místní školní inspektor pan Rud.Peukert., učitelé i žákyně. Sl.odb.učitelka Lorenz jako třídní učitelka propustila žákyně nabádavými slovy, k věrnosti sobě, škole a vlastnímu národu.

Zápis na rok 1925/1926

Podle výnosu ministerstva školství a lid.kultury(21.4.1925 č. 30.649-I) bylo stanoveno, že zápis pro rok 1925/6 se bude konat v době mezi29. červnem do 1. července .

Zapsáno bylo: pro 1. třídu: z rychnovské obecné školy: 13
 pro 2.tř. z Kokonína 9
                   z Rádla 9
                   z Pulečného 1
                   z Frýdštejna 1
                   Dohromady pro 1.tř.. 33 žákyň
 pro 2.tř: počet stoupl na 32, přesídlili do Rychnova 2, zkoušky pro přijetí
 složila Herta Zappe z Kokonína, takže 2.tř. čítá: 35 žákyň
 3. tř. 31 žákyň
 Z posledních se z nově přihlášených jedna česká žákyň opět odhlásila . takže škola má
 celkem : 98 žákyň

37

Výroční zpráva 1924 – 1925

1. Učební pomůcka a knihovny

- a) Z příspěvku MŠR na učební pomůcky bylo zakoupeno tabulí pro zeměpis a dějepis, 3 nástěnné tabule pro přírodopis, 1 metodická kniha pro vyučování domácího hospodářství Od Okresního školního výboru byly škole poukázány :8 zeměpisných a 7 přírodopisných tabulí, takže sbírka předmětů byla rozšířena o 24 obrazů a 1 knihu
 b)Knihy pro knihovnu: od OŠV byly koupeny 4 knihy . Knihovna čítá: pro 1.tř. 62 knih, pro 2.tř. 70 knih., pro 3.tř. 91 knih , celkem 136 svazků . Vypůjčeno bylo 1216 sv.
 c) učebnice:nakoupeno bylo od MŠR 49 početnic (Ludwig) a částečně od MŠR a částečně z darů 8 mluvnic (po 14,76K)
 d)učitelská knihovna : byla rozšířena o 2 knihy: Flanz: Průvodce pro školu a zaměstnání“ a Schäfer: Učebnice domácího hospodářství

38

Personální stav učitelského sboru

Vedení školy měla ředitelka školy	Adele Köppl
třídní učitelka ve 3. tř. odb.uč.	sl.Adelheid Lorenz
- „ - 2.tř. „	sl.Paula Vogt
-„- 1.tř. „	p. Henriette Püschel
učitelka ručních prací	p. Martha Reimann
vyučování katol.nábož p-katecheta.	Bernard Luttna
„ starokatol. nábož. vikář	Hermann Metz
„ evangel.nábož. „	Hermann Piesch

Zdravotní stav. Návštěva školy

Zdravotní stav žákyň byl velmi dobrý. a tím i návštěva školy. Jen jedna žákyň byl několik měsíců nemocná a zemřela. Žákyň Miller byla ještě v tomto roce v Cvikově v domově pro krtičnatost(Skrofulose), 1 žákyň v domově pro tělesně postižené(Krüppelheim)
 Předměty a výlety Byly uspořádány tři celodenní výlety a více naučných vycházek : Pro obojí bylo z výletního fondu místní školní rady pro r.1924 vydán obnos 144 K 70 hal.

Účast školy na sociální práci

Centrální dům zemské komise byl navštíven.

- 39 Dále kojenecký ústav a ústav pro tělesně postižené. Říjnová sbírka vydala 306 K. To a měsíční sbírky na péči byly poukázány Zemské komisi ve výši 970 K-
 Žákyň se podílely na „Květinovém dni“ místní skupiny válečných poškozených, vdov sirotků. 3. tř. zhotovila v hodinách ručních prací kojenecké prádlo pro nově zřízenou mateřskou poradnu Kromě toho // vyhotovily pro spolužačky zástěry //

Péče o // zkrášlení školy//

K výzdobě //...// také o okrasnou zahradu pečovaly žákyně. Chodba školy byla vyzdobena obrazem „Volkslied“/Lidová píseň/ Žákyně byly přítomny přednesu pohádky (s diapositivy).

Činnost učitelského sboru mimo školu

Odb. uč. Püschel zastává úřad knihovnice ve spolku pro lidovou výchovu, a je 2. předsedkyní ženského výboru péče o mládež

40 Během prázdnin absolvovala předepsaný kurs pro vedoucí knihoven.

předsedkyní ženského výboru je ředitelka Köppl. zřídila ve službách péče o mládež poradnu pro matky v místě, byla v předsednictvu a ve výboru zemské komise ,byla činná ve školském výboru žen

Učitelka ručních prací p. Reimann byla zakladatelkou poradny pro matky v Kokoíně a podnítila tam zřízení mateřské školky.

Odb.učitelky Lorenz a Vogt podporovaly snahy péče o mládež a dobročinnost. žákyň.

1. žákyně byla předána do prázdninové péče.

Představení školy

V květnu se konala výstava ručních prací a vaření

41

Školní rok 1925 – 1926

Stav žáků

Zápis , který se letos konal už v posledních dnech školního roku , rozptýlil naše starosti o další trvání samostatné školy. Do 1.tř. bylo zapsáno 33 žákyň, 13 z Rychnova, 9 z Rádl, 9 z Kokonína, 1 z Pulečenské obecné školy, a 1 z české ve Frýdštejně.

Do 2. tř. postoupilo 34 žákyň. , 1z Kokonína byla přijata po zkoušce. , 2.tř. čítala tedy 35 žákyň. 3.třída -31 žákyň, celkový počet : 98. Jelikož 90 je nejmenší počet, aby škola zůstala nadále samostatná, a protože kromě roku 1923 ve všech letech překročila o 2, šli všichni uklidnění na prázdniny. „Opět na jeden rok zajištění“ Kdo zažil prázdniny v nejistotě, , zda bude mít možnost v nadcházejícím školním roce pokračovat v milované práci s dětmi, které si zamiloval, , ten bude rozumět naší radosti.

42

Sloučení 3.tř. s chlapeckou školou

Prázdniny se chýlily ke konci , když místní školní rada byla vyrozuměna, že výnosem ZŠR ze 17.8. č.5908/25 třetí třída má být vyučována společně s chlapci a vedení bylo přiděleno chlapecké měšťance. ,neboť obě třídy dohromady mají jen 54 žáků (tedy ne přes 61)

Odborná učitelka paní Henriette Püschel byla průběžně do 1.12. dána na dovolenou,

Zmíněno bylo v tomto výnose výslovně.že opatření jsou jen provizorní , takže organizace školy zůstane neporušena.

Jednání u presidia Zemské školní rady

Dne 30. srpna odebrala se delegace.: pan starosta Hofrichter, ředitel Posner, jako zástupce MŠR , paní ředitelka Köppl jako zástupce postižené školy, k presidiu ZŠR (ministerský rada Verkl, a president Politzer) aby projednali zrušení tohoto ustanovení. Jednání nemělo úspěch. Když se zpráva o objasnění rovněž sloučených tříd na měšťance ve Smržovce a v Chrastavě byl podán rekurs. Po Všech svatých odebrala se delegace Místní školní rady zase do Prahy. Tu bylo učiněno potěšující sdělení, že pro případ, že učitelka na dovolené ještě nebyla propuštěna, , zemské školní radě tedy

43 žádné větší náklady nevzrostou , bude opatření zrušeno. Začátkem měsíce prosince 1925 byly třetí třídy opět odděleny.

Znovu uskutečněné oddělení 3. tříd

Příslušný výnos Okresního školního výboru přišel 2.12. místní školní radě a zněl:

„ Výnos Okresního školního výboru ze 3.12.1925 č. 3934. Výnosem presidia ZŠR bylo přechodné sloučení třetích ročníků an dvou shora uvedených školách nařízeno. (č. 5908) Proti tomu bylo podáno odvolání .I když presidium správnost právních vývodů odvolání neuznává, nechává s ohledem na počet žáků a potřeby škol opatření zrušit a povoluje rozdělení 2.tříd. O tom přichází vyrozumění podle výnosu ZŠR z 18.11.25 č. 8824 s poznamenaním, že odborná učitelka paní Henriette Püschel je opět povolán k vyučování.

Opětovné ustavení odb.učitelky Püschel

Dne 3. prosince nastoupila opět 3. třída za velkého jásotu opět do své učebny a odb.učitelka Püschel nastoupila téhož dne do služby.

44

/Výroční zpráva/

Školní rok začal dne 1.9.1925 pravidelným vyučováním Jelikož 3.tř. byla podřízen vedení chlapecké měšťanky, čítá škola 33 žákyň v 1.tř. a 35 žákyň ve 2.tř., dohromady 68 žákyň

Personální stav učitelského sboru

Vedení měla opět ředitelka Köppl, vyučovala v 1.tř. němčinu, občanskou výchovu, zpěv, a psaní, ve 2.tř. zpěv a psaní

Odb.učitelka Lorenz , třídní v 1.tř. učila počty, v 1.a.2.tř., geometrii 1. a 2. tř., kreslení 1.a 2. tř., tělocvik 1.tř., přírodopis a přírodopyt 2.tř., Kromě toho dobrovolně převzala učení kreslení pro dívky 3.tř.

Odb.učitelka Vogt učí němčinu ve 2.tř.,zeměpis a dějepis 1.a 2.tř., přírodopyt a přírodopis 1.tř., tělocvik v zájmu výchovy dívek ve 3.tř.,u dívek.

Učitelka ručních prací Reimann převzala ruční práce ve 3.tř. , rovněž výuku češtiny a vaření.

Odb.uč. Püschel nastoupila na dovolenou , ale

45je slib, že její osvědčená síla zůstane škole zachována.

Katecheta P.Luttna vyučuje náboženství, byl definitivně přikázán chlapecké měšťance.

Stav žákyň podle náboženského vyznání

Ze 68 žákyň 1. a 2. tř.	jsou:	římско-katol.	57(3.tř. 27
		starokatol	3 (3.tř. 1)
		evangel.	3 (3.tř. 1)
		bez vyznání	3 (3.tř. 1)
		českoslov církev	2 (3.tř.1)

2 žákyň byly od náboženství osvobozeny..

Účast na vyučování(tělocvik, ruč.práce, čeština, fran.z.)

Vyučování ručních prací se zúčastní všechny, s výjimkou 1. žákyň 2.tř.,tedy 67.

Z tělocviku je osvobozena žákyň Schanes, (1.tř.) tedy účast 67 dívek.

Nepovinné předměty : státní jazyk: 1.tř. 32. 2.tř. 31 (3.tř. 26),

francouzština (vyučuje ředitel Posner) : 1.tř.:0, 2.tř.7,(3.tř.)

Toto vyučování je naposled upraveno výnosem OŠV z 14.12. 25 Výnos ZŠR z 9.11. 25 č. 2349/90582 povoluje pro chlapeckou měšťanku 2, pro dívčí 1 oddělení se 3 hodinami týdně.

46

Úprava vyučování náboženství

Vyučování náboženství upravuje výnos OŠV ze 27.8. 1925,č.2935 na základě výnosu ZŠR z 12.7. 1925 č.IIIA ,1735/566 ai24-77.218 ai 25.

římsko-katol.náboženství vyučuje P-Luttna ve dvou odděleních po 2 hodinách týdně. evangel.-farář Pietsch v Kokoníně

starokatol. farář Heinr. Mertz 1 hod. v Kokoníně , 1v Rychnově.

Po sloučení 3. tříd bylo katol.náboženství upraveno tak, že 1.tř. má 2 hod., 2. tř. 2 hod., 3.tř. 2 hod., ale společně s chlapci.

P.Luttna- farářské zkoušky, přeložení do Jablonce

V listopadu složil katecheta pan P.Luttna farářské zkoušky. Dne 1.ledna byl přeložen do Jablonce na měšťanskou školu v Sokolí ul., Učitelky a žákyně se rozloučily s politováním se svědomitým, vždy taktním a vůči dětem příznivým učitelem .

Katecheta P. Kühnl

Výnosem OŠV byl za přeloženého katechetu ustaven kaplan P. Eduard Kühnl. Jeho nacionále jsou uvedena v kronice chlapecké měšťanky.

47

Říjnová sbírka na ochranu dětí a péči o mládež vynesla 123 Kč.

Vánoční nadílka od města

Z chudinského fondu městské obce bylo 57 žákyň poděleno botami .Všichni obuvníci v obci se na tom podíleli.

Polévková kuchyně

Od 1.11. byla – jako každoročně – místní slupinou Svazu Němců ve 4 dnech v týdnu rozdělována školní polévka, , talíř za 50 hal. Nemajetní neplatili nic. Nákup a vaření obstarávaly střídavě ženy místní skupiny , přičemž paní Kotschwar za měsíčních 100 K vypomáhala.

Představení slabších žákyň pro péči o tuberkulosní

Také péče o zdraví žákyň začíná. Žákyně, byly změřeny a zváženy Ty, které měly pod váhu a zdály se nemocné byly poslány do Jablonce na oddělení plicní péče (ved.lékař dr.Weil) na prohlídku. Po 16. byly ve 14.denních rozmezích důkladně vyšetřeny.

Nesmí zůstat nepovšimnuto, že na 2násobnou prohlídku

48 ředitelství školy uhradili jízdné za elektriku vždy pro 18 žákyň Celkem bylo vyšetřeno 35 žákyň.

Přijetí slabých žákyň do léčeben

Výsledek je dokladem toho zdravotního stavu naší doby. Všechny tyto děti přicházely denně do školy jako „Zdravé žákyně“. a přece jen 35 z nich prohlížených bylo“bez nálezu“. U mnohých byl zjištěn plicní katar nebo katar plicních hrotů. 1. žákyně (Marie Kraus, 2. tř) byla na žádost ředitelství zprostředkováním Zemské komise umístěna do cvikovské léčebny pro skrufulozní . Pro. . . žákyně bude nyní o přijetí požádáno. 2 žákyně jsou pro slabé srdce od tělocviku osvobozeny. Většinou byly ordinovány rybí tuk a železité víno.

Příčiny časté plicní nemoci

Zdravotní sestra byly bděle pracujícím ženským podpůrným spolkem v Jablonci poslána z dohlídkám do jednotlivých rodin. Kde jsou příčiny těchto nedobrých nálezů? Na třech místech jsou nepřátelé naší mládeže. 1. chudokrevnost, která je obvyklá u dívek v těchto letech dospívání, když po celý den sedí ve škole na 3
49 životní podmínky: „Světlo, vzduch, slunce,“ musejí resignovat. Chybí také tělu prospěšný pohyb, protože ještě musí doma dělat úkoly pro školu. U dívek v dospívání: sedavý způsob života, a až 10 hodinová duševní práce. Tento zlovyk se také zahnídl na nově zřizovaných „rodinných školách“, které mají za účel „vzdělanou ale zdravou ženskou populaci získat pro rodinu. Přece jsou už znatelné proudy pro zdravou reformu

Učitelky a žákyně

Zmíněn musí být milý způsob, podle kterého jde vyučování a styk se žáky. Stále jsou neobyčejně schopné a jako osobnosti, zasluhující vysoké ocenění, sl. Lorenz, Vogt, paní Püschel a Reimann se snaží, žákyním uspořádat skutečně slunečně žákyním čas školy a mládí.

Masopust ve škole

2. ročník uspořádal ve středu pěknou masopustní zábavu, jejíž čistý výtěžek byl věnován péči o mládež. Na masopustní úterý upekla 3. tř. koblihy, které byly za radostného zpěvu a tance snědeny ke kávě.

Přednáška s obrazy.

Dne 9.2. byla žákyním vyprávěno „O Mozartově cestě do Prahy“ se světelnými obrazy. Přednášku uspořádala chlapecká měšťanka
50

Inspekce OŠI Preißler

V tomto školním roce navštívil pan okresní školní inspektor Preißler dvakrát naši školu. Vyslovil paní ředitelce sávou plnou spokojenost s celým učitelským sborem.

Přednáška s obrazy

V pátek, 19. března se v rámci vyučování konala přednášky se světelnými obrazy „Svět hvězd“ Zúčastnily se třídy 3 dívčí a 2. chlapecká.

Přednáška s obrazy

Přednášky, uspořádané místním osvětovým výborem „Putování poještědím a Jizerskými horami“ (přednášející F: Aurich z Liberce) se zúčastnily žákyně 3. tř.

Místní osvětový výbor Jablonec uspořádal školní provedení Schillerovy hry „Loupežníci“ Divadla se zúčastnila 3. třída.

Polévková kuchyně

Místní skupina svazu Němců v Č. také letos po 4 dny v týdnu připravila pro žáky a žákyně silnou polévku, talíř po 50 hal. Polévku připravovaly střídavě členky ženského odboru s placenou silou. Polévku dostávalo 31 žákyn po 72 dny v poledne. 17 žákyn bylo od placení osvobozeny.

51 Celkem bylo vydáno 2232 talířů polévky..

Školní výlet s představením

Také v letošním roce bylo na Dobré Vodě ve velkém sále rozhledny provedena divadelní hra a rej. Ke konci sbíral p. starosta Karl Hofrichter 300 K pro Místní školní radu která zamýšlí zakoupit psací stroj pro účely vyučování na dívčí měšťance. Za pečivo z nové školní kuchyně bylo získáno 1119 Kč, z nichž po odečtení nákladů 704K zůstalo jako čistý zisk

Konec školy

V sobotu, 26. června byl ukončen školní rok, tentokrát bez větší oslavy.

52

Výroční zpráva 1925 – 1926

1.. Sbirka učebních pomůcek

Sbirka učebních pomůcek byla v uplynulém školním roce rozšířena o 3. nástěnné tabule :Ozdobné a průmyslové písmo. Byly zakoupeny za 40 Kč z fondu učebních pomůcek na r.1925. Sbirka obsahuje : 36 obrazů, 4 sušené preparáty, 2 kreslicí soupravy, 3 psací tabule (předlohy) 7 druhů nářadí na tělocvičné hry. Fyzikální a přírodopisné preparáty má škola společně s chlapeckou měšťanskou . Pro obě byl z fondu učebních pomůcek od OŠV.

Knihovna:

- a)učitelská knihovna: byla rozšířena o 2 svazky, 1 svazeček byl darován jabloneckou péčí , 1 svazeček zakoupen ze zbytku z darů. Čítá tedy 21 svazků , správkyňi je ředitelka
- 53 b) žákovská knihovna v současné době čítá 225 svazků. V uplynulém roce bylo přečteno 1270 svazků.
- c) učebnice: Opatřeno bylo od Místní školní rady 35 přírodopisů, s 3 exempláři zdarma =38 kusů od fy Erber & Thomayer po Kč 12,62, 40 kusů početnic Škola má v současnosti : čítanky 100 kusů, mluvnice..., zeměpis.... Dějepis....., početnice.....10 nových atlasů, staré přírodopisy, zpěvníky,“Liederborn“/Studánka písní/ katechismy, ceremoniáře, církevní dějiny, tabule pro učení kreslení, Celkem čítá knihovna učebnic....svazků

54

Personální stav učitelského sboru

vedení školy: ředitelka Adele Köppl

odborná učitelka Adelheid Lorenz, třídní v 1.tř.

-, - Henriette Püschel , třídní ve 2. tř.-

-, - Paula Vogt, třídní ve 3.tř.

Od 1.10 do 31.12 byla odb.uč. Püschel na dovolené jako přespočetná, . neboť 3,tř. byla sloučena s chlapeckou měšťanskou. Od 1.1. 26 poté co 3.tř. byla pět samostatná, byla znovu přidělena do 3. tř., nastoupila znovu do služby.

Vyučování ženských ručních prací a vaření převzala paní Martha Reimann.

Vyučování katol.náboženství měl P.Bernard Luttna ,od 1.1. P. Frz. Kühnl.

„ starokatol.náb. udílel p. vikář Hermann Mertz

„ evangel.nábož.: p.vikář Hermann Pietsch

„ českého jazyka : (nepovinný) paní Reimann

„ francouzštiny: ředitel Posner společně s chlapci.

Škola byla dvakrát navštívena p.inspektorem p.Preißlerem.

Zdravotní stav a návštěva školy

Obojí velmi dobré., ale při péči o plíce zjištěno... katarů hrotů plic a 2 případy srdečních vad Jedna žákyně byla přijata do prázdninové kolonie okresní péče o mládež.

55 žákyně Marie Kraus ,2.tř. byla přijata do léčebného ústavu pro skrofulozní děti ve Cvikově.

Zdravotní péče školy

Všechny žákyně byly třikrát v roce změřeny.,zváženy a ty, které měly pod váhu nebo se nezdály zdravé poslány do Jablonce na plicní vyšetření , tam je co nejsvědomitěji vyšetřil lékař plicní péče dr. Weil, nález zapsán do sešitu, který vede a opatruje ředitelka.

Účast na sociální práci

- a) učitelé. Současné měření a vážení žákyň obstarávala odb.uč.Lorenz., vybírá .také platby za polévku a stará se o jejich předání Svazu Němců. Odb.učitelka Püschel je knihovnicí lidové knihovny a čile pracuje jako předsedkyně místního osvětového sboru kde pečuje o pravidelné přednášky , které jak organizuje tak sama přednáší.Vede měsíční sbírky žákyň (určené pro ochranu dětí) a je 2. místopředsedkyní v ženském výboru péče

Učitelka ručních prací Reimann vedla děti do Jablonce na plicní péči.

Ředitelka Köppl je předsedkyní ženského výboru v Rychnově jako odboru Okresní péče o mládež a vede zdejší poradnu pro matky. Člen představenstva a člen hlavního výboru nemdlé Zemské komise pro ochranu dětí a péči o mládež Je členkou školského výboru sdružení Sudetoněmecké ženy“a aktivně připravuje organizaci rodinné školy v Rychnově (nyní městská škola) Vede také večerní kurs ve světové řeči Esperanto.

- b) žákyně: Měsíční sbírky pro německou zemskou komisi daly 761 Kč. Říjnová sbírka na ochranu dětí : 123 Kč. Kromě toho bylo posláno do Jablonce 83 Kč na prázdninovou okresní péči o mládež Ve školní,m roce dala škola na účely ochrany mládeže 967 Kč.

Pro mateřskou poradnu bylo v ručních pracích uděláno prádlo a šaty, Pro vánoční nadílku v mateřské školce bylo upečeno pečivo ve školní kuchyni.

Z darů zakoupena látka ve 2.a 3. tř. a pro potřebné žákyně ušity zástěry.

Vždy dvě žákyně pomáhaly při rozdělování polévky.v polévkové kuchyni.

57

Přátelé a příznivci.

Spořitelní a záložní spolek daroval 100 . Nájemce kina pan Wenzel dal 150 Kč

Místní školní rada knihy v ceně .... Kč

Chudinský výbor městské rady boty na vánoce pro 7 žákyň

Péče o umění a krásu

Žákyně 3.tř. se zúčastnily 2. přednášek s obrazy, pořádané místní osvět.,radou.

V elektrickém divadle se konaly některý pěkná představení ve školní budově kašpárkové divadlo.

Při výletu školy na Dobrou Vodu byla příležitost přátelům a příznivcům školy v divadelních scénkách a pškaných rejích ukázat schopnosti a talent dívek .

Výchovná práce mimo školu

- Žákyně denními výlety a naučnými vycházkami seznamovány s krásami přírody Pro některé žákyně byl, zprostředkován pobyt v českém území. Šly na „výměnu“ / Tausch/ do známých a doporučených rodin, přičemž pomoc německé učitelky Laurichové, která z našeho okresu šla na jednu českou školu, měla velký význam.
- 58 Ozdobná zahrada byla (z poloviny) obstarávána dívkami 2. třídy, Vedení měla ředitelka. Druhou polovinu obstarávala chlapecká škola.

Práce pro školu

Na pozvání ředitelky školy se konala konference s vedením chlapecké měšťanky, obecné školy Piulečny, Rádlo a Kokonín. Prázdninový pobyt v českém území učinil návštěvu české měšťanky pro některé dívky zbytečnou.

59

Školní rok 1926 – 1927

Školní rok začal 1. září pravidelným vyučováním.

Stav žákyň

Zápis 29 a 30. června měl následující výsledek:

do 1. třídy nastupují: z Rychnova 18, Kokonína 6, Rádla 7, Pulečného 3, Vrkoslavic 1, z českých škol 2, dohromady 37 žákyň

do 2. tř.: z 1. tř.: 31, po slož. zkoušek 3, dohromady 34 žákyně

do 3. tř. 31 a 3 z čes. škol, dohromady 34

Školu navštěvuje 105 žákyň, z nichž je 103 školou povinných

Náboženské vyznání žákyň:	
Podle vyznání jsou:	římsko-katol. 88
	starokatol- 6
	evangel. 4
	českosl. 2
	bez vyznání 3
	osvobození od vyuč. 1

Český jazyk

Nepovinné vyučování

1. tř.: 37., 2. tř. 33, 3. tř. 33, dohrom. 103 ve 3 odděl. po 3 hod. týdně (výnos OŠV 3.11.1926.č.4721, ZŠR 10.10.1926, č 1930-10/303)

60

Francouzština

1. tř. 11, 2. tř. 0, 3. tř. 6, dohrom. 17 žákyň toto vyučování se vyučuje v 1. odděl. na chlapecké měšťance (pro chlapce ve 2. odděl.) po 3. hod. týdně (Výnos OŠV 6.11.1926 č. 4769, ZŠR 9.10.1926 č.1931-101.304) Dívky vyučuje sl. Harraser, učitelka jazyků z Jablonce

V roce 1927 ZŠR stáhla vše dohromady do 1. oddělení Místní školní rada do konce školního roku 2 oddělení na vlastní náklady

Vyučování náboženství

regulováno výnosem OŠV z 1.10.1926, č.3487 je provizorně

Římsko –katol.náb.vyučuje pan kaplan P-Eduard Schimmel. ve 3. odděleních po 32 hod,týdně, Je přikázán chlapecké měšťance.

Starokatol.náb. vyučuje farář Heinrich Mertz v 1. odděl. , 2 hod. týdně.na obecné škole v Rychnově.,(Výnos ZŠR z1.6.1926, č.III A 626 ai1926/67.166 ai 26

Evangel.nábož. vyučuje farář Felix Reimann z Jablonce v 1.odděl. 2 hod.týdně v dívčí měšťance.

61

Učitelský sbor

Vedení má ředitelka Adele Köppl Vyučuje zpěv,(1.2,3,tř.), psaní(1.tř), němčinu (2.tř.) a občanskou nauku (2.tř.) dohromady 10 hodin

Třídní v 1. tř. odb.uč. Paula Vogt, učí němčinu(1.,3.tř),zeměpis.dějepis, ve všech třídách), občanskou nauku (1.tř.) celk.19 .hod.

Tř. ve 2.tř.: odb.uč. Adelheid Lorenz ,učí počty (1.,2,)kreslení(1-3) geometrii(1,2) tělocvik (1,2) celk. 21 hod.

Tř. ve 3. tř. odb.uč. Henriette Püschel.učí přírodopis a přírodopyt(1-3),obč.nauku (3),počty a geometrii(3)tělocvik(3) = 19 hod.

Ruční práce a domácí hospodářství+ vaření: učí učit. dom. nauk Martha Reimann 14 hodin týdně. Kromě toho učí češtinu 9 hod. týdně. Výuka žen. ručních prací je řízena výn. OŠV z 20. 9. 1926, č. 3913/11,.
Vaření učí ve 2. odděl. po 17 žákyních, každý týden 1 odděl.

Aby se dospívající dívky naučily , jak jednat s malými dětmi ,jak se snášet navzájem, jak hra může být využita k tříbení charakteru pomáhá volné oddělení při zaměstnání v mateřské školce (každý týden 1. odděl)

62

Nová výměra vyučovacích hodin

Zavedení nového vyučovacího předmětu-občanské nauky- a zvýšení hodin v nepovinných předmětech muselo se dotknout počtu hodin v jiných předmětech.Příslušný výnos ministerstva vyučování a nár.osvěty ze4,7.1926 č. 42023(Věstník roč.VIII, sešit7) reguluje vyučování následovně:

obč. nauka	1.tř. 1 h(místo 2), ostatní po 2.
jazyk	1.tř. 5 (místo 4) „ 4.
přírod.a př.zpyt	1.tř. 3 (místo 4) „ 4
psaní	2.tř.-odpadá, krasopis přičleněn ke kreslení
počty	3.tř. 3 (místo 4) ostatní po 4
ruční práce	1. a 2. tř. 4 (místo 5), 3.tř. 6 (místo 7)

Tak má v povinných předmětech týdně : 1.tř. 29, 2.tř. 29, 3.tř. 30 hodin (dříve:(po 31)

Úprava požiteků

Zákon o platech učitelů ze 26.1. 1926 upravuje platy učitelů na veřej. obecných a měšť. školách do 11. stupňů.

V 11.stupni jsou: řed.Köppl, o.uč.Lorenz, o.u.Vogt, po 27000Kč, v 10.stupni o.u-Püschel, (má 25200),uč.ručních prací Reimann v XI.stupni má 13900 K

63 Místní příplatek (dř. přípl.za aktivitu) je pro Rychnov ve 3.stupni (C),činí 3360 K ročně. Představa proti vyměření je dokázána, protože co do zdražení Rychnov nestojí ani za Jabloncem ani za Libercem.

Funkční příplatek obnáší nyní 500 K a 150 K na třídu, to jsou pro naši trojtřídní školu 13350 K proti 450 K dříve.

Říjen- měsíc ochrany dětí je měsícem, v němž každá škola ve větším měřítku organizuje sbírku na péči. Abychom odcházejícím dívkám ukázali, kam plynou darované peníze, jak jejich malý dar pomáhá dobré věci, byly při německé zemské komisi pro ochranu dětí a péči o mládež v Liberci seznámeny s centrálním domem a poté, co tam dopoledne byly jako hosté, byly zavedeny do kojeneckého domova. Zde viděly, jak jejich ušetřený halěr pomáhá, mnohé milé děťátko bez této zvláštní péče a stálého lékařského dohledu by nemohlo prospívat, a zůstat na živu, (jsou zde i „odložené děti“) a našemu německému národu pomáhá zabránit ztrátě v budoucnosti snad hodnotných spoluobčanů. Tak je i výsledek sbírky -600K zde připsat k tomu, že poznání této „malé dětské země“ a počtem jiných ústavů péče je možno udržet jen za pomoci školních sbírek

64 Hlavní nápor je neúnavná činnost a podíl učitelk samotných.

Přednáška americké učitelky

V listopadu byla v Rychnov americká učitelka obecné školy na návštěvě. Na její přání se seznámila s našimi školskými zařízeními a ráda splnila přání, naší ředitelky, aby našim žákyním vyprávěla o americkém školství. S účastí naslouchaly dívky, jak rovnostářská je Amerika, jak se tam pěstuje péče o dítě. Zejména je zaujaly „otevřené okenné třídy“ /Offene Fensterklassen/ s postelemi za lavicemi. pro onemocnělé děti vzbudily údiv. V lehce pochopitelné formě jim bylo vyprávěno od školního lékaře, školní sestry po školní divadla. Je škoda, že doba do odjezdu sl. Kraus netrvala déle, aby ve větším okruhu učitelů a rodičů o svých zkušenostech mohla říci více., (a také kniha „Sozialpädagogische Wirklichkeiten /sociálně-pedagogické skutečnosti/ od M. Pichem, Sollors Verlag je zde)

Učitelka ručních prací Martha Reimann dostala zdravotní dovolenou od prosince do Vánoc.

65

Zastupování učitelky ručních prací

Učitelka obecné školy, sl. Trude Langer, která maturovala v r. 1920, ale zatím je bez zaměstnání, převzala na žádost ředitelky ruční práce a část výuky češtiny, přestože jí nemůže být dán plat, ani započítáno 4 týdenní praxe jako služební doba. Zejména ale poslední je pro učitele bez místa důležité, neboť tím vykází 10 měsíční služební dobu- předpoklad k připuštění ke zkouškám způsobilosti. Hodiny češtiny ve 3.tř. převzal pan katecheta a hodiny vaření p. odb. uč. Püschel.

Vánoce ve škole

Vánoce se blíží. Také dívky mají příležitost, připravit jiným radost. Látky, které částečně byly koupeny z darů, částečně darovány učitelkami, zpracovaly v hodinách ručních prací na zástěry a košile, pro takové spolužákyně, které nebyly městem už poděleny obuví. Tak před svatvečerelem měla každá potřebná dívka pod pěkně vyzdobeným stromečkem ve 3.tř. ležet dárek. U každého ještě talíř jemného cukroví, které bylo k tomuto účelu upečeno ve školní kuchyni. Dívky byly zavolány, zazpívány staré vánoční písně a radostně šly dárci a obdarované zpět do tříd.

; Pro zdejší poradnu pro matky ušily dívky oblečky,

66 ástěry atd.

Dar města (obuv)

Městská obec pro ... dívek obstarala obuv, která tentokrát byla koupena v Jablonci a darovala dětem.

Výstava knih

Rychnovští „Wandervogel“/skauti/ uspořádali před Vánocemi výstavu knih. Místní školní rada a ředitelství jim k tomu zapůjčili učebnu 1.tř.

Nová pomůcka-akvarel

Ze zbytku prostředků na pomůcky z r.195 byl zakoupen akvarelový obraz „Liebigova rozhledna“ od malíře Bauera. za 25Kč . Zdobí chodbu.

Sáňkařský výlet

Krásné zimní počasí bylo využito k výletu na saních , které podle učebního plánu nahrazuje tělocvik. S rudými líčky se dívky vrátily zpět do práce.

Začátek vyučování od ½ 9.

67

Výnosem ZŠR z...č.... byl pro zimní měsíce (do 28.2) stanoven začátek vyučování pro všechny školy na ½ 9.dopolední vyučování končí 5 minut po 12 hod. , větší část učitelstva není z tím srozuměna, neboť vyučovací hodiny jsou zkráceny o 5 min. Menší část poukazuje na to, že v Německu h státek se zkrácením hodin nebyly horší výsledky, také den později začíná a umělé světlo zde pološero- zrovna ráno škodí očím. Pro malé děti města je to nutnost.

Péče o zuby

Místní školní rada smlouvou s jabloneckým zubním lékařem panem Pfeifferem zavedla péči o zuby v rychnovských školách. Vždy pět dívek bude ve středu ošetřeno.

Školní zdravotní péče

Také školní zdravotní péče začala. Školním lékařem je zdejší městský sa obvodní lékař MUDr Krejčí Smlouva zní na 5 K na školní dítě za rok. Do Vánoc jsou 1. a 2. tř. prohlédnuty za pomoci vážení a měření. Zvláštní nálezy jsou zaznamenány v sešitě, takže ředitelka vede přehled o zdravotním stavu žákyň.

Onemocnění chřipkou

V této době jsou chřipková onemocnění , takže prohlídky byly přerušeny. Těžké případy chřipky zatím u žákyň nepřicházely. Nejčastěji to končí zánětem středního ucha nebo přinejmenším bolestí uší. Také angina a otoky žláz jsou časté.

68

Dovolená p. ředitelky

Od 1. března 1927 nastoupila ředitelka Adele Köppl dvouměsíční zdravotní dovolenou ,která byla prodloužena do 30. června. Vedení bylo přeneseno na ,odb.uč.Lorenz, , za což má 60% příplatku za vedení. Zastupující učitelská síla nebyla OŠV povolena.

Dary

Nájemce kina pan Rudolf Wenzel daroval i letos 50 Kč. Spořitelní a záložní spolek 100 K č na opatření potřebných učebních pomůcek. Místní školní rada darovala 6 atlasů , 3 atlasy byly ze shora uvedených darů zakoupeny..

Naučné vycházky

Dne 19.5. navštívily dívky 1. a 2. ročníku okrasnou zahradu v Liberci a odpoledne strávily na Liebigově vyhlídce. Žákyně 3. tř. vystoupily na Ještěd a šly pěšky domů.

Školní výlet

69 Dne 11. června se konal školní výlet na Dobrou Vodu. Na konci uspořádaná sbírka vydala 298 Kč, kterýžto obnos byl předán Místní školní radě na opatření psacího stroje.

Zkouška z náboženství

Dne 14. června zkoušel p. vikář Buder z Liberce z náboženství.

Školní dětská slavnost

50 let trvání obecné školy

70 Dne 26. června se u příležitosti 50 let trvání zdejší obecné školy konala velká školní a dětská slavnost, kterou uspořádala Místní školní rada. Dopoledne velký průvod dětí, vzpomínkový proslov pana ředitele Seidela, přišly spolky, i mnoho hostů - mezi nimi pan okr. školní inspektor Preisler. Odpoledne dětská představení a veselice na dvoře továrny. Děti byly pohoštěny kávou, koláči a vuřty. Příjmy: 31000 Kč mluví o skvělém úspěchu. Po odpočtu nákladů ve výši 21000 Kč zůstalo 6867,- Kč místní školní radě, která je rozdělila mezi 3 školy na opatření pomůcek.

Inspekce

Dne 25.2. konal pan okresní školní inspektor ve škole inspekci a ředitelce vyjádřil plnou spokojenost se stavem školy a výkony žákyň. a prací učitelského sboru.

Žákovské dary

Dne 27.6. bylo Okresní péči o mládež v Jablonci odesláno 77 K 65h jako dar žákyň, které končí školu. Téhož dne skončil také školní rok, poté co žákyně a učitelé se srdečně rozloučili s odb. učitelkou Püschel, přeloženou do Jablonce a žákyně se rozloučily s paní M. Reimann, učitelkou ručních prací, přeloženou do Vratislavic. Odborná učitelka Püschel byla po 18 let činná ve škole a měla zásluhy o každoroční výlety, které musela účinně zajišťovat (většinou pomocí vlastních divadelních představení aj.) a zasloužila se o školní kuchyni jakož i o vedení lidové knihovny. Zasloužila si díky žákyň a rodičů Rychnov ztrácí pro veřejnost neúnavnou a pro prospěch školy bez odpočinku působící sílu.

71

Výroční zpráva 1926/27

Vyučování

Školní rok trval od 15. 9. 26 do 27. 6. 27. Vyučování bylo celodenní v rozsahu podle nových učebních plánů pro měšťanské školy. V 1. a 2. třídě 29, ve 3. tř. 30 hodin týdně. pro povinné předměty. (včetně 3 praktických hodin vaření. Žákyně 3. tř. mají 1x týdně hospitaci ve školce) Kromě toho bylo nepovinně vyučováno:

- a) český jazyk ve 3. odděleních po 3hod. týdně
- b) francouzský jazyk v 1. odděl. společně s chlapci navštěvuje 17. žákyň. Vyučuje učitelka jazyků sl. Harasser, Jablonec

- c) soukromě učí odb. uč. Püschel těsnopis podle Gabelsberga

Škola má 105 žákyň z nichž 2 už nejsou školou povinné, (po skončení 8. školních let) = 100 žákyň byly německé nár., 5 české národnosti.

- 72 Podle náboženství byly: 88 římskokatol., 6 starokatol., 4 evangel., 1 evng. bratrské, 2 českoslov., 1 od náb. osvobozena, 3 bez vyznání.

Personální stav učitelského sboru

Vedoucí: ředitelka Adele Köppl –učila vyučovací jazyk, obč.výchovu, zpěv, psaní
Od 1.3 do 30.6. zastupující: Adelheid Lorenz–učila počty, geometrii, kreslení, tělocvik
, třídní ve 2.tř.
odb.uč. Paula Vogt ,třídní v 1.tř. učila: vyučovací jazyk, zeměpis, obč.nauku
odb.uč. Henriette Püschel, třídní ve 3.tř. –učila: počty,deskriptivu, přírodopis,
přírodopis, tělocvik, obč.nauku
učitelka ručních prací Marta Reimann učila: ruční práce, nauku o domácnosti,
praktické vaření, a český jazyk
katecheta P.Eduard Schimmel, učil katol. náboženství
farář Felix Reimann , učil evangel.nábož.
farář Heinrich Mertz učil starokatol.náb.
učitelka jazyků Kunigunde Harasser –učila francouzštinu

Změny

odb.uč. Henriette Püschel byla na vlastní žádost přeložena do Jablonce (Na Šumavě)
kam nastoupila 1. září. Byla zřídka/se vyskytující/ schopná a mnohostranná síla
Učitelka ručních prací Marta Reimann na vlastní žádost přeložena ze služebních
ohledů do Vratislavic v okrese Liberec. U příležitosti jejího odchodu z jabloneckého
okresu jí byly okresním školním výborem vysloven dík za prospěšnou učitelkou
činnost.
Ředitelku Adele Köppl během její nemocenské dovolené až do konce školního
roku zastupovala odb.uč. Adelheid Lorenz,

Zdravotní stav a návštěva školy

Chřipka, jež se silně vyskytovala v únoru, zasáhla jen malý počet žákyň. Proběhla ve
všech případech lehce, většinou se projevovala jako angina a zánět uší.
Domácí lékárna byly použity ve 4. případech , přičemž se jednalo o lehká poranění.
V první pomoci při úrazu není vyškolen žádný učitel.

Zubolékařské péče , která byly v tomto školním roce zavedena, využilo 95 žákyň

- 74 Prohlídka u obvodního lékaře dr. Krejci dala 1 případ špatné tvorby lopatek, několik
katarů plicních hrotů a 2 případy srdeční vady. 2 žákyně byly osvobozeny od
tělocviku.

Návštěva školy byla velmi dobrá.

Účast na sociální práci

a) učitelský sbor

Odborná učitelka Lorenz vede měsíční shromáždění péče o mládež , obstarává
měření a vážení žákyň pro lékařské vyšetření.

Odb.uč. Püschel vede lidovou knihovnu , je činnou členkou místní osvětové rady a
má zásluhy o pravidelné přednášky se světelnými obrazy.

ředitelka Köppl vede ženský odbor Rychnov okresní péče o mládež , kurs esperanta
, je členkou předsednictva německé zemské komise pro děti a mládež atd.

b) žákyně

Měsíční sbírky na německou zemskou komisi vydaly letos 600 Kč, pro okresní péči
o mládež 77 K65 hal. Žákyně ušily prádlo pro vánoční nadílku pro chudé žákyně a
pro mateřskou poradnu

Přátelé a dárci

Svaz Němců v Č. , místní skupina Rychnov otevřela v listopadu opět polévkovou kuchyni , Za cenu 50 hl. obdrželo 42 žákyň ve.... dnech .... talířů dobré polévky 24 žákyň bylo od placení osvobozeno.

Nájemce kina p. Wenzel daroval 50 K , Spořitelní a záložní spolek 100 K na učební pomůcky.

Místní školní rada dala pro 7 žákyň knihy za 300K, zaplatila za 30 chudých žákyň zubní péči, a 500 K školnímu lékaři a dala sešity na pracovní vyučování ceně 600.K.

Péče o umění a krásu

Žákyně 3.tř. se zúčastnily dobrých představení s obrazy(Látka je „domov“), při školním výletě a příležitosti školní slavnosti předvedly reje a divadelní představení .

Výchovná práce mimo školu

Tomu slouží naučné vycházky. ZOO, Ještěd, přednášky americké učitelky sl.Weiß žákyním o americké škole, návštěvy ústavu pro tělesně postižené, a kojeneckého ústavu v Liberci., centrálního domu Zemské komise

Opatření inventáře

6 židlí pro 3 třídy od místní školní rady, 2 obrazy na výzdobu, elektrické hodiny se zvonkem pro obě školy, škola má 2 šicí stroje, 1 harmonium, (společně s chlap.měšť.) rovněž 1 promítací plátno (na zeď v 1.tř.)

Sbírka učebních pomůcek

Byla rozšířena o 12 obrazů , čítá tedy 52 obrazů, 5 nástěnných tabulí, 4 sušící aparáty, 2 nástroje na kreslení , 7 druhů náčiní na těl.hry, 6 knih , fyzikální aparáty, , které má společně s chlapeckou měšťankou byly rozšířeny o ...., nástěnné zeměpisné mapy o 1 mapu. Vlastnictvím školy jsou 4 mapy, 1 univerz.atlas, . Všechny tato předměty zakoupil Okresní školní výbor.

Knihovna

a) učitelská

Byla rozšířena o 2 svazky : Blau: Zeměpis a národopis a Felbinger: Pomocná kniha pro vedoucí škol

b) žákovská

Od okresního škol.výboru byly zakoupeny 2 knihy a 1 svazek Malý konverz.lexikon (Brockhaus)

Knihovna čítá nyní 227 avazků

Počet výpůjček: .... svazků

c)učebnice

Opatřeny a darovány byly: 6 atlasů od místní školní rady. 3 atlasy z darů.

Počet učebnic pro potřebné žákyně obnáší 478(s vyloučením těch neaprobovaných)

d) předměty na vaření

Jsou poškozené, budou nahrazeny novými

Zvláštní události

V březnu navštívil školu pan okresní školní inspektor p. Adolf Preißler..Tomku vyslovila Zemské školní rada dík a uznání za zásluhy o pozdvihnutí domácího školství

Učitelku ručních prací na dovolené p.Reimann zastupovala po 4 týdny učitelka obecné školy sl.Trude Langer.

Ředitelku p. Köppl během její zdravotní dovolené zastupovala odb.uč.Lorenz , která byla na 4 měsíce jmenována prov.ředitelkou.

78 Obecná škola slavila 50. výročí svého trvání. 26.7.1927 Měšťanské školy se oslavy činně zúčastnily. Dne 27.6. se konala oslava. Masová účast je zřetelná z příjmů. Bylo vybráno 31000 Kč. Po odečtení nákladů na řemeslníky zbylo 6867 K, které byly rozděleny třem školám. Líčení průběhu - podle výpovědi všech .krásné oslavy musí být vynecháno neboť paní ředitelka není přítomna. (viz str.../69/.)

79

Školní rok 1927 – 1928

Dne 29 a 30. srpna se konal zápis Letos jsme nezaznamenali žádný příznivý výsledek.

Do 1.tř. vstoupily z obecné školy v Rychnově	11 žáků
Kokoníně	1 žákyně
Pulečném	1 „
Rádle	3 „
Vrkoslavicích	1 „ (přesídlila ve 2. týdnu)

z českých škol	3 „
1 třídí čítá tedy :	20 žáků

Do 2 tř. postoupily:	29 „
z české měšťanské školy	2 „
přestěhovala se	1 „

2.,,;. třída čítá:	32 „
--------------------	------

Do 3. tř. postoupily:	29 „
z české školy.	1 žákyně
3.tř. čítá:	30 žáků

Celkový počet žáků.	82 žáků
Po odečtení 2 odstěhovaných	zbývá: 80 žáků,
	z nich je 79 školou povinných.,

Učitelský sbor- rozdělení předmětů

80 Školu vede ředitelka Adele Köppl-. Vyučuje: němčinu, občanskou nauku český jazyk 1-3 tř., zpěv, psaní ve 1..tř Počet hodin: 12

Odborná učitelka Adelheid Lorenz třídní ve 3.tř., čí kreslení 1-3, počty 2,3, geometrii 1-3, tělocvik 2,3: počet hodin: 21

Odborná učitelka Paula Vogt třídní ve 2.tř. učí geografii a dějepis 1-3, němčinu 1,2, obč.nauku 2.tř., počet hodin: 20

def,učitel.obecné školy Elsa Preißler zastupuje do 1.10 od toho dne letos znovu otevřenou 3.tř.obecné školy opět vede.

Od 1.10 je prozatímně škole přidělen odb.učitel Anton Franke, třídní v 1.tř., učí přírodopis 1-3, počty 1, obč.nauku a tělocvik v 1, český jazyk 1,2. Celkem 24 hod.

Odborný učitel Anton Franke-personálie

narodil se 30.11.1883 v Supíkovcích ve Slezsku navštěvoval 8 tč. gymnasium ve Vidnavě a Mor.- Šumperku, , kde v r.1905 maturoval. Po návštěvě 4.tř. učitelského ústavu v Opavě složil maturitní zkoušky 1907 má oprávnění pro vyuč. na obec.školách 1909, oprávnění pro měšťanské školy od 1911

- 81 Kromě toho získal oprávnění pro vyučování češtiny na obecných školách . navštěvoval kurs pro řemeslnicko-živnostenské obory v Liberci a kurs pro výchovné ruční práce v Králíkách První ustanovení ny obecné škole .... v r.1907, na měšťanské škole v Rokytnici (okr.Žamberk) , v Orlických horách 1911. Odtud následovalo jeho jmenování do Rychnova def. dne 1.2.1928.

Výuka ručních prací

Ruční práce vyučuje na škole výpomocně učitelka ručních prací sl.Berta Kutscha . Od vyučován ní je osvobozena jedna žákyně , takže se účastní 79 žákyň.

Výuka vaření

Výuka vaření se děje ve středu.ve dvou odděleních oddělení, které nevaří se účastní her ve školce.

Účast na tělocviku

Z tělocviku byly osvobozeny 2 žákyně.

Výuka řím.-katol.náboženství

Římsko katol.náboženství vyučuje p.katecheta Eduard Schimmel. Ze 66 římských katoliček se účastní 61. V 1.tř. 11 ze 28, , ve 2. 26 ze 26, , ve 3.tř. 23

Výnosem okr.škol.výboru z 1.9.č.3293 bylo nařízeno, že v 1. a 3.tř. se bude učit společně s chlapci, ve 2.tř. samostatně, vždy 2 hod.týdně, (Výnos ZŠR z31.8.1927č.929 ai 1927/ 87.201ai.27

82

Starokatolické náboženství

Vyučování starokatol.náboženství pro 3 žákyně je (podle předchozího výnosu) společně na chlapecké měšťance učeno farářem Mertzem 1 hod. týdně.

Evangelické nábož.

Pro 4 evang. dívky učí farář Felix Reimann ne dívčí měšťance společně se žáky chlapec.měšťanky a obecné školy ve 2 hod. týdně.

Český jazyk

V 1.tř. vyučováno 18 , ve 2.tř. 31, ve 3.,tř. 24 dívek. Vyučováno je podle výnosu OŠV ze3.1.1926 č. 4721/IV ve 3. odděleních po 3 hod. týdně /ZŠR 9.10.1926-1960-101303)

Francouzský jazyk

Účastní se 4 žákyně 1.tř., 3. ž. 2.tř., dohromady 7 žákyň. Vyučuje učitelka jazyků .Kunigunde Harraser v chlapecké měšťance v 1.oddělení (7 dívek, 16 chlapců)

Poslední regulace tohoto vyučování:: 23.1.1928, OŠV č-167, výnos ZŠR ze 4.1. 1928,č, 1A 2393/2-136356

83

Měsíc ochrany dětí

Říjnová sbírka pro zemskou komisi vydala 332 K, , za něž Zemská komise poděkovala a příjem potvrdila. Návštěva Centrálního domu v Liberci byla odložena na jaro.

Polévková kuchyně

Dne 10.listopadu byla polévková kuchyně opět otevřena. Je vydržována svazem Němců v Čechách spolu s Okresní péčí o mládež, která přispívá 1000 K . Účastní se 30 dívek, po 2 vypomáhají ženám od 10-12 při výdeji polévek a mytí nádobí.

Rozdílání obuvi

Rychnovské ženy sebral dary na podílání chudých žáků městem. Tak letos dostaly boty: (po 70,-K): 1.tř.: 3, 2.tř. 5, 3.tř. 4 Z toho 6 přespolních. TY, které žádaly boty, ale na něž nezbylo, dostaly od učitelského sboru zástěry, punčochy, aj-

Dary

Nájemce kina p. Rudolf Wenzel daroval 100 K k libovolnému použití.

Práce pro mateřskou poradnu

V hodinách ručních prací a doma pracovaly dívky 2. a 3. tř. na vánoční nadílce pro mateřskou poradnu. Učitelky sl.Kutscha,, Lorenz a Vogt je pobádaly spoluprací . S díkem věnovala ředitelka 2. a 3. tř, po jedné knize do žákovské knihovny.

84

Divadelní představení

Žákyně se zúčastnily představení „Vilém Tell“ v jabloneckém divadle.

Učitelka ručních prací sl. Anna Endler

Dnem 1. ledna 1928 nastoupila do služby učitelka ručních prací . Její ustanovení následovalo podle dekretu OŠV z 29.10.1927 č. 4345 Sl.Endler se narodila 2.ledna 1886 v Rumburku n.Desnou, navštěvovala 6 tříd obecné školy v Dolním Porubném,měšťanskou školu v Tanvaldě a Jablonci 1898-1900, absolvovala kurs pro učitelky ručních prací v Praze 15.9.-27.6.1908, po jeho skončení složila získala oprávnění a obecných a měšťanských školách V r.1921 dokončila předepsaný doplňovací kurs v Liberci (250 hod), 29.6.1922 II. tamtéž (230hod) oba s velmi dobrým prospěchem. V re.1913 byla zastupující dívčí měšť.školy ve Smržovce, od 9.11.13 zůstala jako učitelka ručních padací ve Smržovce a Jiřetíně, až do svého přeložení do Rychnova. Bylo jí přikázáno: 14 týdenních hodin v Rychnově na měšťance, 6 týdenních hodin v Pulečném, na obecné škole, tomu započítané 2 hod.chůze dá 22 hodin, takže má nárok na plné požitky. Byla zařazena do V. platového stupně se...započítatelnými služebními lety.

85

Výlet na saních

Nádherné zimní počasí častěji hodiny tělocviku nahradit plánovanými naučnými vycházkami na saních. S červenými tvářemi, veselé se vracely žákyně k čerstvě nasazené práci.

Konec pololetí

1. pololetí bylo uzavřeno 31.ledna , 1. a 2. únor byly pololetní prázdniny.

Předvedení 22 žákynů na péči o plíce

Kromě prohlídek žákynů školním lékařem bylo udržováno spojení s plicní péčí Zdravotní sestry byly upozorněny ředitelkou na rodiny v nich je jejich člen nemocen na plíce. Tam dělala sestry domovní návštěvy. Každá žákyně které podle její zprávy byla ohrožena, také ty, které učitelský sbor označil jako nemocné nebo podvyživené –byly3-4 krát v roce změřeny a zváženy- byly plicní péči v Jablonci předvedeny k bezplatné prohlídce. Dr.med.Weil prohlédl každou žákyni-v pochybnostech i rentgenem- nález byl zapsán do zdravotního sešitu , v němž každá žákyně měla svůj list. Ten zůstal uchován u ředitelky a ke každé prohlídce brán sebou.

86 Tentokrát m byly z 18 žákynů 2naléhavě doporučeny k přijetí do Cvikova (zotavovna).

Inspekce -okr.škol. inspektor Preißler

Dne 9. února provedl p.okr.školní inspektor pan Preißler v naší škole inspekci. Poté co byl přítomen vyučování ve všech třídách, vyslovil,plnou spokojenost a slova uznání o práci, přednesu členů učitelského sboru.

Přednáška se světelnými obrazy

Prof. Udrbli, který po dlouhá léta žil na Javě, měl k žákům přednášku o indickém světě divů. Nádherné přírodní snímky, podepřel lehce pochopitelným vysvětlením daly mladým posluchačům představu o krásách tohoto světadílu, jeho obyvatelích, zvířetích a rostlinách a kultuře.

Maškarní merenda

25.2. ve středu odpoledne měly žákyně 3.tř. maškarní merendu. Předvedly ve odpovídajících maskách veselé scény a tance, Pečovatelka v mateřské školce sl. .Schulz darovala 20 K z nichž žákyně 10 K dali školní kuchyni 10 K věnovaly školce

87

Dary škole

Spořitelní a záložní spolek Rychnov daroval 100K k libovolnému použití.

Dne 16. března byl polévkový ústav zavřen. 80 žákynů vždy každý týden s celodenním vyučováním -od 10.11. 27 do 16.3.1928 dostávaly 1 talíř polévky po 50 hal. , Svazu připadlo jen 395 K, neboť z nich 15 mělo polévku zdarma.

Volba zástupkyně do MŠR

Na konferenci 13. dubna 1928 bylo z oprávněných voličů učitelského sboru zvolena odb.učitelka Adelheid Lorenz za odb.uč.Püschel.přeloženou do Jablonce jako zástupce učitelky měšťanské školy do Místní školní rady .

Onemocnění chřipkou

V měsíci květnu bylo několik onemocnění chřipkou Ve 3.tř. chybělo v jednom dni 14 žákynů.

Sedadla na hřišti

z došlých darů byly na hřišti opatřeny 3 prkna a kolíky na sedadla .(obnos: 60 K)

88

Školní zahrada

Pro dívčí měšťanku určený díl velké školní zahrady byl předán odb. učitelce Franke k obdělání. Pravá polovina ozdobné zahrady byla obdělávána děvčaty, pravá chlapci.

Kurs esperanta

Na přání žákyň a rodičů začala o velikonocích paní ředitelka pro 10 žákyň kurs esperanta.

Naučné vycházky a výlety

89 Odb. učitelka Lorenz a ředitelka školy přivedla žákyně 3.tř. do centrálního domu Zemské komise pro ochranu dětí a péči o mládež. Tam je výchovný rada pan řídící v.v. Theimer přijal, pohostil mlékem a pečivem, a seznámil je za pomoci obrazů v přijímacím sále s oblastí snah péče o mládež. Rada péče Payerl převzal vedení v kojeneckém domově v prvním (pro nemocné kojence) viděly dívky na vlastní oči, kolik lidských životů zachrání německá péče o mládež pro náš národ a – s jakými oběťmi! Jeden týden starý smrtelně nemocný kojeneček byl přineseno – žákyně ho jako červenolící dítě, které bylo tím vyrváno smrti, že denně je jeho žaludek vyplachován karlovarskou vodou. Každý má svou předepsanou stravu. Ty všechny by doma zemřely. Velké náklady na udržování jsou z velké části hrazeny ze školních sbírek. Toto požehnání, které měsíční sbírky přinášejí vlastnímu národu pobízí je, k větší horlivosti a radosti při darech. Také podmínky pro krásné povolání zdravotní sestry a pečovatelky zde poznaly. Také poznaly účel a zařízení 1 rok existující „zemi malých dětí“/Kleinkinderland“/ 15 dětí, o něž se nikdo nestaral, našlo tady lásku a domov. 15. hodných soukmenovců – jak doufáme- bude našemu národu zachováno.

V červnu pod vedením třídních učitelů byly podniknuty tyto výlety:

1.tř. Doksy, Bezděz, Staré Splavy, (prázdninový tábor)

2.tř. Polubný-Zelené Údolí, Lesní bouda, Kořenov

3.tř. přehrada Souš. a 20.6. na Ještěd a Novina. Tam měla žákyně Broschek malý úraz při houpání (vymnutí ramenního kloubu) Protože žákyně jsou místní školní radou pojištěny u „Sekuritas“, byl úraz nahlášen a náhrada škody nebo nákladů se očekává.

Žákyně, které navštěvují stenografický kurs vzal ředitel chlapecké měšťanky p. Posner (učitel těsnopisu) na 3 dny do údolí Labe., ředitelka vzal žákyně Esperanta na Obří sud.

90 Co v oblasti možností se mohlo udělat pro žákyně, to se udělalo, aby vzpomínky na školní léta byly krásné a radostné.

Výstava vaření

Aby se obyvatelstvu ukázala „praktická práce nové školy“, zároveň pro školu se získali zájemci, bylo po 2 dny v posledním červnovém týdnu uspořádána výstava vaření. Učebna 3., tř. skýtala překvapivě krásný obraz.: dva dlouhé stoly s krásnými dorty, a uprostřed velká, krásná perníková chaloupka a z jemného marcipánu s Jeníčkem a Mařenkou a s příslušenstvím, umělecky a s velkou námahou postavený učitelkou ručních prací sl. Endlerovou. Výstava byla svědectvím o schopnostech a svědomitosti učitelky a o pili žákyň. Také 1. a 2. tř. pomohly s prací krásných, malých předmětů které byly vylosovány. Na hedvábí malované šátečky, a límečky (vyrobené v hodinách kreslení) vyvolaly u vylosovaných zvláštní radost. Peněžní výsledek byl krásný. Na dobrovolných darech získáno: 709,40 Kč, za vylosované práce.: 317 Kč, za prodané jídlo: 1431 Kč, hrubý výnos, odečteny náklady na materiál zůstává čistých 1454 Kč

- 91 , k tomu losy na perníkovou chaloupku 271 Kč, zůstává 1725,75 Kč, které budou využity k nákupu linolea pro školní kuchyni .

Konec školy

Dne 28. června byl ukončen školní rok rozlučkovou slavností 3.tř.. Písně na rozloučenou, malé scénky a děkovné řeči.mnoho slz- a doba školní docházky skončila.

92

Výroční zpráva 1927 – 1928

Vyučování

Školní rok začal 1.9.1927 a skončil 27.7.1928 Vyučováno bylo pravidelně bez přerušení. odpolední vyučování začíná v létě v 1 ½ hod.,Od 1.11. až do Velikonoc v 1 hod. Podle úředního plánu hodin je jejich týdenní počet v 1.tř. 29 hod., ve 2. tř, a 3..tř. po 30 hod.

Osvobození z vyučování: v povinných předmětech: tělocvik : 1, kreslení: 1, ruční práce: 1, katol.náboženství : 4. Kromě účasti na školním vyučování tělesné výchovy podílelo se 39 žákyň na cvičení v německém nebo dělnickém tělocvičném spolku

.Nepovinné předměty: :byly tyto: 1) český jazyk –učil odb.učitel Adolf Franke, (má zkoušku pro obecné školy) , 6 hodin uvnitř učitelského závazku. Renumerace byla podle výměru pro obecné školy vyměřena na 600 K ročně. Toho se týká výnos OŠV ze 16.5.1928 č. 1431a ZŠR z 21.4.1928, č. 1A 732/39952 ai 28 bylo rozhodnutí o rekursu odb.učitele, neboť mu podle pojetí OŠV žádná renumerace nenáleží.

- 93 Rozhodnutí ZŠR se opírá o výnos ministerstva škol. a kultury ze 7.4.1923 č. 42105-1 rekursu bylo vyhověno s odvoláním na zákon.

Ve 3. roč. učila tento předmět ředitelka Adele Köppl (bez zkoušky) Z 81 žákyň se zúčastnilo 73. Poslední výnos, který reguluje toto vyučování :ZŠR 29.11.1927, č. 1A 2389/1-121253 , OŠV 16.2.1928, č.(Učebnice:Říha-Zedníček).

2) francouzština . Účastní se 7 žákyň, bylo vyučováno společně s chlapci v 1. oddělení se 3. hod. týdně (Výnos ZŠR 4.1.1928, č.1A 2393/2-136.356. OŠV 23.1.1928 č. 167) Vyučuje vedl.učitelka Kunigunde Harraser z Jablonce.

Učitelský sbor

Vedení má ředitelka Adele Köppl . Vyučovala: (12 hod) vyučovací jazyk, obč.nauku, zpěv, češtinu a psaní.

Odb-.iučitelka Adelheid Lorenz, třídní ve 3.tř, učí: kreslení, počty (.a3.tř) geometrii, tělocvik (21 hod)

odb.uč.Paula Vogt, třídní ve 2.tř. učí: vyuč.jazyk,zeměpis a dějepis, obč.nauku, (20 hod)

učitelka obec.školy Elsa Preißler . zastupující do 1.10.1927třídní v 1.tř. od 1.10.

odb.učitel Anton Franke , učí přírodopis , přírodozpyt,,počty, obč.nauku.

Učitelka ručních prací Herta Kutscha , výpomocně do 1.1.1928, potom

- „- Anna Endler , def. ustanovenya se 14. týden.hodinami (a 2 na cestu)

- 94 vyučování katol.nábož. :katecheta P-Eduard Schimmel ve 3. odděl. po 32 hod.týdně 1 . a 3. tř. společně s chlapci (výnos OŠV 1.9.1928,č. 3293, ZŠR 21.8.1927 č.929 ai 27.

vyuč. evngel.nábož.: farář Felix Reimann, 2 hod. týdně spol. s chlapci a obec.školou

vyuč. starokatol. náb. farář Heinrich Mertz, 1 hod.spol s chlapci a . s obec,školou

Změny v učitelském sboru

Koncem minulého školního roku byla do Vratislavic přeložena učitelka ručních prací sl.Marta Reimann. Za ní byla jako výpomocná síla přidělena z obecné školy sl.Herta Kutscha Od 1.1.1928 následovalo obsazení def.místa učitelkou ručních prací ze Smržovky sl. Annou Endler.

Koncem minulého školního roku byla do Jablonce přeložena odb.uč.Henriette Püschel, za ní zastoupila učitelka obecné školy sl.Elsa Preißler Dnem 1,10 1927 nastoupil jmenovaný odb. učitel pan Anton Franke na její místo a sl.Preißler byly přidělena rychnovské obecné škole.

Koncem školního roku 1927/28 byl na vlastní žádost přeložen katecheta P. Eduard Schimmel do okresu Mimoň.

95

Žákyně

Nově přistoupily 20. Na začátku školního roku 82, z nich 2.nebyly školou povinné. Koncem školního roku bylo 80 žá/kyň. , 75 německé nár, 5 české. Podle nábož. vyznání bylo 65 řím.katol.,4 starokatol., 4 evangel., 1 česko-bratrskéi, 5 bez vyznání.

Zdravotní stav, a návštěva školy

Proti minulému roku byl zdravotní stav méně dobrý. Více případů chřipky (v květnu),1 případ trvajících nervových poruch,1 případ zánětu pohrudnice, ovlivnily školní návštěvu. Ve 3. případech byli rodiče varováni upomínkovým lístkem. Prohlídky školním lékařem a zubním lékařem se nekonaly. (Příčina: špatný finanční stav obce). zato byly slabé žákyně předvedeny na plicním péči . 2 byly doporučeny do Cvikova. 1 z nich tam odešla před koncem škol.roku. Úrazy: 1 při tělocviku, 1 na výletě.Výdaje na lékaře hradila pojišťovna Sekuritas. Oba úrazy byly lehčího rázu. Domácí lékárnička byla častěji použita, žáci i učitelé byli proti úrazu pojištěni. (Sekuritas). Za nemajetné platila místní školní rada.

96

Pořízení věcí

- a) na hřišti byly postaveny 3 dlouhé lavice pro žákyně. Obnos 60 K za prkna a 11 K za postavení byl pokryt z darů.
- b) učební pomůcky: sbírka byla rozšířena o 5 obrazů z fondány učební pomůcky (158 K) 2 nástěnné tabule, pro výuku počtů, (55 K) z fondu na učeb.pomůcky MŠR, 1 obraz „Pestalozzi“ (23 K) ze zbytku peněz na učrb.pomůcky.
- c) knihy pro učitelskou knihovnu : knihovna zvětšena nákupem těchto knih: „Země a lidé /Landes u.Volkskunde/- Blau., Pomocná kniha pro vedoucí za 79 K ze zbytku peněz na pomůcky, z let 1925 a Slovník něm.-český od Neumanna. z téhož fondu. Učitelská knihovna čítá...svazků
- d) Knihy pro žákovskou knihovnu: Z darovaných peněz zakoupeny 4 svazky . Na konci škol. roku má 233 svazků-
- e) učebnice:12 kusů učebnic českého jazyka zakoupila MŠR. (II..díl 90 K)Z darů, které byly škole dány: 2 mluvnice, 3 přírodopisy, 2 přírodozpyty, 1 česká kniha, dohromady za 90 K, škola má koncem škol.roku 641 knih včetně 20 atlasů.
- f)domácí lékárnička : z darů nakoupen potřebný obvazový materiál a léky.(skříňka 95 K, náplň 59 K 80 hal,

97

Zavedené učebnice

Učebnice Watzlik .Wildner ....3dílná , mluvnice Hartmann 1.dílná, dějepis-Thomas

3.dílná, Zeměpis: Fritscshe-1 dílná, Přírodopis Erber-Thomayer 3 dílná, Přírodopis 3 dílná, Početnice Ludwig -1 díl., Katechismus vydav. Opitz 3 dílná, zpěvník Studánka písní /Liederborn/ 1 díl, Učebnice čes.jazyka Říha-Zedníček 3 díl. pro francouzštinu Říha-Erlinger 2 dílná, Všechny jmenované knihy , jsou schváleny MŠNO

Přátelé a dárci

Nájemce kina pan Rudolf Wenzel a Spořitelní a záložní spolek Rychnov darovali po 100 Kč, rychnovská Raiffeisenka 50 K.

Účast na sociální práci

Jako výnos z měsíčních sbírek byly německé zemské komisi pro péči zasláno 780 Kč 25 hal. a na měsíc ochrany mládeže 1927 obnos 332 K. Sbírký na okresní péči o mládež vydaly 80 K., a dar žákyň 3.,tř. při konci školy 112 K 50hal.

Pro zdejší mateřskou poradnu udělaly žákyň 2. a 3.tř. prádlo, vlněné zabálky a j., za činné spolupráce učitelky ručních prací sl. Eandler a odb. učitelek Vogt a Lorenz. Pro mateřskou školku bylo v hodinách vaření upečeno vánoční cukroví

98 3 krát v roce jsou žákyň změřeny a zváženy (odb. uč. Lorenz) 2 krát ty, které mísu podměrečné jsou poslány do plicní poradny.

V polévkové kuchyni pomáhaly žákyň 3.tř. ve 4 dnech v týdnu od 11-12 hod. při výdeji polévek a mytí nádobí , vždy 2 žákyň.

Výchovná práce mimo školu

Tomu sloužily: vycházka do pečovatelských ústavů v Liberci, přednáška se světelnými obrazy o Indii, Výlety do Krkonoš a do nejbližšího okolí.

Péče o žákyň

Svaz Němců v Čechách . místní skupina Rychnov od 15- listopadu do 16. března , tedy po 59 dní vydala pro 11 žákyň 650 talířů polévek .

Městská obec podělila 8 žákyň botami.

2 dívky-sirotky obdarovala škola zástěrami

99

Školní rok 1928 – 1929

Zápis žákyň

Zápis ve dnech 29.,30.a 31. července měl následující výsledek:

do 1.tř. nastupují:	z Rychnova	10 žákyň
	Kokonína	4
	Rádlá	4
	Pulečného	3
	celkem	<u>21 žákyň</u>
do 2.tř. postoupily.		15 žákyň
	z Vrkoslavíc	1
	z čes. škol	2
	postup.zkouška z Puleč.	3
	celkem	<u>21 žákyň</u>
do 3.tř. postoupilo		20 žákyň
	z české školy	1
	celkem	<u>21 žákyň</u>

z nich jedna z cizí školní obce, a 1 je dítě cizího st. příslušníka

100 Celkový počet je 63 žákyň (v minulém šk.roce 82 a 80)-

Provizorní sloučení 1. tříd

Jelikož v 1.tř. chlapecké měšťanky je zapsáno je 11 chlapců (4 z Rychnova, 7 z českých škol) ZŠR rozhodla o provizorním sloučení obou 1. tříd, jejichž počet obnáší /32/. Příslušná výnos presidia ZŠR z 18..7.1928, č. 2528, vyhlášený OŠV z 24. 7.1928 č. 2472 ní následovně:“ Presidium ZŠR nařídilo, že od 1.9.1928 počínaje žáci a žákyně 1.tř. budou vyučováni jedním učitelem v jedné učebně pod vedením chlapecké měšťanky. Toto přechodné opatření bude trvat potud, dokud nebude nařízeno jinak. Tímto výnosem je podání MŠR z18.6.1928 č.15 vyřízeno“.

Žáci podle náboženského vyznání

Podle nábož. vyznání jsou: římsko-katol.: - 13+19= 32, evangel.: 3, starokatol: 2, českoslov: 3, bez vyznání :4

Nepovinné předměty:

Nepovinné předměty jsou vyučovány tyto: čeština : 36 žákyň Vyučování je řízeno výnosem OŠV z 31.10.1928 č. 285339, 2.tř. 3 hod.týdně, 3.tř. 3 hod týdně společně s chlapci. (výnos ZŠR z 19.10.1928 č.1A-1862/I- 106.572) Vyučuje odb.uč.Nicht z chlapecké měšťanky(oprávnění pro český jazyk).

101 francouzský jazyk: žákyně .Vyučování je řízeno výnosem ZŠR z 25.10.1928 1A 1864/1- 106530, výnos OŠV z 21.10.1928 č. 3564 Povoleno bylo l oddělení dohromady s chlapci (22 žáků a žákyň). vyučuje sl.Harraser, učitelka jazyků z Jablonce

Výuka náboženství

Vyučování náboženství je řízeno výnosem ZŠR z 1.7.1926 IIIA 626 ai 26/67.166 ai 26. výnosem OŠV ze 17.9.1926 č. 3109 a to:

římsko-katol: společně s chlapci po ročnících po2 hod. týdně

starokatol.:1 oddělení , 1 hod. týdně společně s obecnou školou chlapec.měšťankou

evangel.: 2 hod. týdně společně s obec.školou Rychnov a Pulečný.

Katolické nábož. učí na chlapeckou měšť.provizorně přidělený kaplan P.Beh. Ostatní dvě náboženství učí farář Mertz a Reimann

Výuka ručních prací

Vyučování ženských ručních prací je řízen výnosem OŠV z 1.9.1928 č.3166, vycházející z ministr. výnosu z 15.5.1925 č. 16137-I718-22 pro 1 a 2.tř. po 4, pro 3.tř. 6 hod.týdně.Vyučuje po třídách def.učitelka ruč,prací sl. Anna Endler.

102

Rozdělení vyučovacích hodin

Učitelský sbor: vedení má ředitelka Adele Köppl. učí: zeměpis.dějepis, obč.nauku. zpěv, a hry v tělocviku pro 2.tř. .zpěv a obč.nauku ve 3.tř., zpěv v 1.tř.společně s chlapci-dohromady 10 hodin.

Třídní ve 2. tř. je odb.učitelka Adele Lorenz učí: kreslení ve 2.a 3.tř., počty(2,3), geometrii, v e 2 a 3. a v 1.tř. společně s chlapci 1 h. tělocvik (2), dohromady 20 hod.

Třídní ve 3.tř. je odb.uč. Paula Vogt, učí němčina (2,3), přírodopis a přírodopyt, (3),zeměpis a dějepis (3.tř.), tělocvik pro dívky v 1.tř. , dohromady 19 hod.

Učitelka ručních prací Anna Endler učí ruční práce pro dívky (1-3) a vaření (3) – celkem 14 hod. Kromě toho učí 6 hod.týdně na obec.škole v Pučeném , + 2 hod.chůze= 22 hod. je plně zaměstnána.

Využití učebny v přízemí

Letos neobsazená třída v přízemí byla určena pro společ, vyučování chlapců a dívek v češtině a náboženství, jakož i pro příležitostné představení s obrazy.

Prohlídka budovy komisí, hledající místo pro čes.mat.školu

Že tato místnost je pro naši školu nepostradatelná, o tom se musela přesvědčit i komise, která požadovala prostor pro českou mateřskou školku

103

Říjnová sbírka pro péči o mládež

Sbírka na péči o mládež ve 2 a 3. tř. vynesla 165 K, u známých sebráno 735 K., Spořitelni a záložní spolek dal 1400 K. Německé zemské komisi v Liberci bylo odesláno 1000 K.

P- Wilhelm Beh, učitel náboženství

Dne 1. října t.r. převzal kaplan pan P. Wilhelm Beh výuku náboženství v obou měšťankách a na obecné škole

Dar

Pan Rudolf Wenzel, nájemce kina daroval 100 K pro potřebné žákyně.

28. říjen – jubilejní rok

28. říjen letošního roku – neděle- po změně ZŠR sobota- byl letos na úřední návrh byl letos oslaven projevy třídních učitelů jako 10. výročí založení čsl.státu. Ministerstvo školství a osvěty vydalo pamětní spisy, které byly rozdány žákyním, n na příkaz OŠV opět odebrány a nahrazeny jinými. Oba jsou uchovány ve školním archivu.

Účast žákyň na sociální práci-praktická obč.nauka

104 Žákyně 3. tř. pro mikulášskou a vánoční nadílku v mateřské školce upekly vánoční pečivo ve školní kuchyni Materiál na to byl pořízen částečně z darů, částečně z přebytků kuchyně.

Pro vánoční nadílku ve zdejší mateřské poradně ušily pod vedením a činné spolupráce s učitelkou ruč.prací Endlerovou šatičky. V celku 35 kusů Látka byla z velké části darována, (učitelkami a žákyněmi)

Otevření polévkové kuchyně

; Dne 5. listopadu začala činnost polévkové kuchyně,vydržované Svazem Němců a podporované Okresní péčí o mládež.

Přednáška se světeln.obrazy

Ve škole byly přednáška o látkách z textilních vláken-Přednášel odb.učitel Goldhammer z chlapecké měšťanky Obrazy dodala diapositivová centrála německé zemské komise. Žákyně zaplatily 1 K na výdaje.

Vánoce, dárky

Vánoce! v každé třídě září stromek. Malé představení, písně a básně, uzavřely starý rok. Městský úřad věnoval 5. žákyním boty. 2 žákyně 3.tř., sirotci, dostaly od školy po 1 zástěře., 1 žákyně 2.tř. oděv od městského úřadu.

- 105 Letošní vánoční prázdniny s krásným sněhovým počasím byly vskutku vhodné pro zotavení žákyň i učitelů.

Inspekce

Ještě v kalendářním roce 1928, 5. listopadu, navštívil školu pan Adolf Preißler, okresní školní inspektor vyslechl vyučování všech učitelek a potvrdil každoročně získávané přesvědčení, o horlivé a cílevědomé práci všech. Školu našel v nejlepším pořádku.

Přednáška s obrazy

Dne 12. ledna se opět konala přednáška se světelnými obrazy. (přednášející odb. uč. Goldhammer) Předvedeny byly obrazy ze Šumavy a Krušných hor.

Nemocenská dovolení ředitelky

Od 1. února ředitelka Adele Köppl dostala zdravotní dovolenou. Vedení dvou tříd bylo přeneseno na ředitele chlapecké měšťanky Franze Posnera.

Mrazové prázdniny

Mimořádně silné mrazy letošní zimy - až -34°C naměřeno - způsobily na mnoha místech nedostatek uhlí a ministerstvo školství a kultury nařídili uzavření škol v týdnu od 17. do 23. února. Jelikož v důsledku zimy se transport uhlí zastavil, byly mrazové prázdniny prodloužena do konce února.

106 CHYBÍ

107 CHYBÍ

108

2. Personální stav učitelského sboru

Vedení: def. ředitelka Adele Köppl do 31. 1. 1929
zast. ředitel : Franz Posner od 1. 2. do 28. 6.

Učitelé: def. odb. učitelka Adelheid Lorenz, třídní ve 2. tř.
def. odb. učitelka Paula Vogt, třídní ve 3. tř.
def. učitelka ručních prací Anna Endler
kaplan P. Wilhelm Beh. řím., katol. nábož.
farář Hermann Mertz. starokatol. nábož.
farář Felix Reimann, evang. nábož.

Jelikož sloučením obou 1. tříd se stal nadbytečným odb. učitel Anton Franke, byl přeložen do Jablonce, na měšť. školu v Sokolí ul. Vyučování češtiny převzal pro chlapce a dívky společně odb. učitel Josef Nicht, francouzštinu vyučovala učitelka jazyků z Jablonce sl. Kunigunde Harraser.

Zdravotní stav a návštěva školy

Zdravotní stav žákyň byl všeobecně lepší, jen v únoru se vyskytla chřipka, která ale po mrazových prázdninách odezněla. V průměru bylo navštíveno 95,06% půldnů, kterýžto průměr s ohledem na velké mrazy v lednu a únoru se ještě může označit jako dobrý.

- 109 Častějším měřením a vážením byl podpořen jejich normální vývoj a podměrečné byly odeslány k doktoru péče o mládež v Jablonci dr. Aeolovi k prohlídce. Návštěva školy byly podpořena místní skupinou Svazu Němců, která podporovala polévkovou kuchyni, která fungovala od poloviny listopadu do Velikonoc.

Podpora školy

Přes omezení svých prostředků podporovala místní školní rada i v letošním roce tím že nakupovala učební pomůcky, chudým dětem dala učební pomůcky a těm nejchudším

dala na Vánoce boty, všechny žákyně pojistila proti úrazu a umožnila jim volné koupání v rašelinném koupališti spravované, m místním spolek přírodního zdraví.. Spořitelni a záložní spolek daroval tak jako loni 100 K na pomůcky, rovněž nájemce kina Rudolf Wenzel. Tělesnou výchovu podporovaly oba zde působící tělocvičné spolky Ředitel podnikl s chlapci a dívkami větší putování (Bezděz, Oybin, - Ginkelsberg, Trosky, Sněžné jámy.), odborné učitelky a odborný učitel Nicht mnoho menších.

110

Školní rok 1929 – 1930

Začátek školního roku

Školní rok začal 2. září pravidelným vyučováním. V důsledku malé porodnosti ve válečných letech je počet žákyň velmi malý, , zvláště v 1. třídě, 13, ve 2-tř. 18, ve 3.tř.17 žákyň 1.třída zůstává na základě nařízení ZŠR z r. 1928 spojena s 1.tř. chlapeckou, dvě vyšší třídy zůstávají samostatné.

Společné vyučování v některých předmětech

V náboženství a ručních pracích byly ZŠR 1. a 21. tř. spojeny, v prvním předmětu nadto s chlapci stejného stáří. Vyučování ve státní řeči bylo jako v minulém roce bylo po třídách společně chlapci s děvčaty.

Zdravotní dovolená

Ředitelka byla poslána ZŠR na zdravotní dovolenou do konce listopadu. Odborná učitelka Adelheid Lorenz musela k vyrovnání počtu hodin mezi učiteli chlapecké a dívčí měšťanky převzít v chlap.měšť.ance geometrii, a deskriptivu, a krasopis, odborná učitelka Paula Vogt tělesnou výchovu dívek v 1. tř.

111

Svátek sv.Václava

Podle nařízení ZŠR bylo 27. září v posledních dopoledních hodinách bylo ve všech třídách vzpomenuo významu sv. Václava pro český národ

Státní svátky

Dne 26. října byl vyučujícími v jednotlivých třídách uspořádána oslava státního svátku a přitom také vzpomenuo prohlášení Slováků v Turč. sv.Martinu z 30 října. 1918. Po oslavě bylo školní volno.

Státní svátek Jugoslávie

Dne 30 listopadu , v předvečer jugoslávského státního svátku bylo ve smyslu výnosu ministerstva školství ze 7. listopadu 1929 č. 6000 pres.byla v obou třídách uspořádána přednáška o československo-jugoslávské vzájemnosti

Inspekce

Dne 13. ledna podnikl pak okresní školní inspektor Adolf Preißler inspekci. Byl s pílí a pokroky žákyň jakož i se služební horlivostí učitelského sboru velice spokojen.

Zdravotní dovolená, přeložení do důchodu.

112 Žádost ředitelky o prodloužení koncem ledna uplynuvší zdravotní dovolené nebyla Okresním školním výborem už předložena ZŠR, ale navrženo její převedení do dočasného důchodu.

80. narozeniny pana presidenta

Dne 7. března byly slavnostně oslaveny 80. narozeniny presidenta republiky T.G.Masaryka. Žákyně se shromáždily ve 3. třídě a odb. učitelka Paula Vogt je seznámila se životem haly státu a rozdala jim státním nakladatelstvím vydaný oslavný spis. Zbytek dne bylo prázdno.

Vyučování českosl. náboženství

Výnosem OŠV z 19. 12. 1929 č. 3866 bylo nařízeno zřízení 1. oddělení československého náboženství s 2 hodinami týdně a 7. dubna bylo poprvé toto nábož. vyučováno. vedoucím menšinové školy Josefem Macháčkem tohoto vyučování se zúčastnily také příslušnice církve bratrské.

Náboženské zkoušky

Dne 5. června ve třídách prelát Buder z Liberce zkoušel jako obvykle z náboženství.

Konec školního roku

Dne 25. června byl zakončen školní rok rozdáváním vysvědčení. Vystupující žákyně se shromáždily se žáky v kreslárně, kde po malé závěrečné oslavě a projevu zast. ředitele obdrželi propouštěcí vysvědčení.

113

Výroční zpráva 1929 – 1930

Sbírka učebních pomůcek a knihovny

Sbírka učebních pomůcek, společná s chlapeckou měšťankou byla opět rozšířena o určitý počet nástěnných obrazů a fyzikálních aparátů. Učitelská knihovna má nádherné dílo: Ernsta v. Hesse "Die Wunder der Welt"/Divy světa/, a „Die Tintflut“ /Inkoustová záplava/ a „Kinderkunst „/Dětské umění / od prof. Rodta

Učitelský sbor

Ten byl týž jako v minulém roce. až na katechetu, jehož službu převzal kaplan zdejší farnosti P. Hermann Rösler, který k 1. březnu byl jmenován čekatelem a od 1. července definitivním katechetou. Za ředitelku Adele Köppl, která byla na nemocenské dovolené, vedl řízení školy ředitel chlapecké měšťanky Franz Posner.

Zdravotní stav a návštěva školy

Zdravotní stav žákyň, zůstal, díky mírné zimě a příjemnému jaru po celý rok dobrý, nakažlivé nemoci se nevyskytovaly, návštěva školy byla proto veskrze pravidelná (95,65% navštívených půldnů).

114

Podpora školy

Také b tomto roce podporovala místní školní rada práci školy podle možností nákupem učebních pomůcek a knih (20 katechismů), podporou chudých žákyň pomůckami a podporou výletů, pojištěním proti úrazu, podílením nejchudších žákyň botami, a koupáním zdarma v nově zřízením slatinném koupališti. Spořitelní a t záložní spolek daroval 100 K č, výrobce skleněných předmětů Josef Stuchlik z Maršovic 50 Kč na opatření pomůcek, skupina Svazu Němců od poloviny listopadu do Velikonoc rozdělovala dětem, které přes oběd zůstaly ve školy, dobrou polévku.

Přeložení do trvalého důchodu

Na vlastní přání byla ředitelka Adele Köppl dána ne do dočasného, ale do trvalého důchodu od 31. srpna 1930. Naplněna vroucí láskou k dětem, nasazovala všechny síly k dobru jí svěřených dětí, žádné námahy nebyla ušetřena, při podpoře nejchudších dětí a pro tento účel přinesla nejednou osobní obět. Vedle její horlivé činnosti ve škole podporovala rozvoj mládeže jako vedoucí místní mateřské poradny a péče o dítě, její záslužná činnost zajistila jí trvalé uznání.

115

Školní rok 1930 – 1931

Začátek školy

Dne 1. září bylo zahájeno vyučování ve všech třídách, v 1. tř. opět společně s chlapci.

Rozloučení

V prvním školní dni na zahajovací poradě učitelských sborů ocenil, zastupující ředitel Franz Posner svědomité působení do důchodu odcházející ředitelky Adely Köppl poděkoval jí za obětavou činnost uvnitř školy i mimo ní a popřál jí díkem dětí a vědomím věrně naplněné povinnosti ozářený podvečer života. pohnutými slovy poděkovala odcházející za věrnou spolupráci učitelskému sboru jakož i za stále prokazované přátelství a popřála oběma měšťanským školám další rozvoj. Přitom předala dar Kč 200.- na chudé žákyň.

Státní svátek

Dne 28. října byl oslaven projevem třídních učitelů a přednesem básní.

Inspekce

ne 13. listopadu provedl okresní školní inspektor pan Adolf Preißler inspekci školy a vyslovil se o pili učitelského sboru a výsledcích žákyň 116 jakož i o stavu školy vesměs velmi uznale.

Oslavy narozenin

Dne 7. března byla během vyučování důstojným způsobem oslaveny narozeniny pana presidenta projevem třídních učitelů a básničkami, školní budova byla vyzdobena vlajkou.

Třídní výlet

Dne 3. června podnikly žákyňe pod vedením svých třídních učitelek výlet do Frýdlantu k prohlídce zámku a jeho sbírek.

Představení na Dobré Vodě

Dne 22. června uspořádala dívčí měšťanka společně s chlapeckou měšťankou výlet na Dobrou Vodu kde po kávě zpívaly písně, provozovaly taneční reje a předvedly divadelní kus, což si získalo nedílný potlesk početně se zúčastnivších rodičů a bývalých žákyň.

Konec školního roku

Dne 27. června byl uzavřen školní rok společnou oslavou s chlapci.

Výsledek zápisu

Ve dnech 26 a 27. června byl proveden zápis. Počet zapsaných žákyň: 91, takže pro měšťanskou školu předepsaný nejmenší počet byl překročen a k rozdělení 1. tříd byla splněna podmínka.

Výroční zpráva 1930 – 1931

1. Sbirka učebních pomůcek a knihovny

Škola dostala od OŠV opět několik fyzikálních aparátů, resp. jejich díly, zeměpisné a dějepisné obrazy a mapy Afriky. Od místního školního výboru mohla dostat jen malé výlohy na vylepšení učebních pomůcek, neboť v důsledku omezení zákonných dávek a v důsledku krize je finanční situace přímo bezútěšná. Pro učitelskou knihovnu byly opatřeny některé menší spisy, pro žákovskou knihovnu zakoupeny některé knihy na ukázkou.

2. Stav žáků a učitelského sboru

1. třída (společně s chlapci) měla 26, druhá 14, třetí 18 žáků. Učitelský sbor byl týž, jako v minulém roce. Vedení měl ředitel chlapecké měšťanky Franz Posner, v 1. třídě byl třídním odb. učitel Andreas Hanusch, ve 2. tř. odb. uč. Adele Lorenz, ve 3. tř. odb. uč. Paula Vogt., Učitelkou ručních prací byla Anna Endler., náboženství vyučovali tíž, jako v minulém roce.

3. Zdravotní stav a návštěva školy

Zdravotní stav žáků byl po celý rok dobrý, nevyskytly se žádné nakažlivé nemoci. Návštěva školy byla proto uspokojivá. Úrazy se v provozu školy nevyskytly, jen při sáňkování si jedna žákyně 2. tř. zlámala nohu.

4. Podpora školy

Podpora místní školní rady v důsledku nedostatku použitelných finančních prostředků byla velmi omezená. Přesto podělila na Vánoce 9 dívek botami a 1. dívku látkou na šaty. Svaz Němců v Č. místní skupina Rychnov udržovala od 4. listopadu do Velikonoc polévkový ústav, který v 72 dnech vydal 2872/ 8272?/ porcí. Za polévku zaplatily dívky 214 K, zbývající obnos byl uhradil darem majitel kina Rudolf Wenzel 100 Kč, dar obce a sousedních místních skupin: a z větší části obě místní skupiny Rychnov. Vzhledem k abnormálně velké nezaměstnanosti dostávaly některé dívky denně ¼ l mléka které rozdělovala obec na náklady ministerstva sociální péče. Spořitelni a záložni spolek datoval 100 K na učební pomůcky.

/15.2.1932: podpis okr. škol. inspektora Adolfa Preisslera v.r./

Školní rok 1931 – 1932

Začátek školního roku

Dne 1. září bylo vyučování zahájeno ve všech třech třídách. 1. třída byla výnosem OŠV z 28.7.1931 č.2671 oddělena od chlapecké měšťanky, takže dívčí měšťanka má opět tři třídy

Vedení převzala odb. uč. Adele Lorenz (výnos OŠV z 29.8.1931 č.2985) Odborný učitel Anton Franke přišel do školy zpět poté, co tři roky učil v Jablonci. Ujal zastupující odb. učitel byl jmenován Alfréd Bröckelt (výnos OŠV z 31.8.1931 č.3081), ten ale zůstal na dívčí škole jen do 16. listopadu, neboť km témuž dni byly otevřena paralelní třída k 1. tř. chlapecké měšťanky a on byl přidělen na tuto školu. Na naši školu přišel odb. učitel Rudolf Peukert (výnos OŠV č. 4142, 16.11.1931), který dne 20.11.1931 m složil první část zkoušky pro oprávnění k vyučování III. odb. skupinu

Počet žáků

do 1. tř. postoupily:

z Rychnova	28 žákyn
Kokonína	7 „
Vrkoslavic	7 „
Pulečného	9 „
Rádlá	3 „
Dalešic	1 „
Pelíkovic	1 „

Celkem	56 žákyn, z nich jsou 3 Češky
do 2. tř. postoupily:	24 „
do 3. tř.	14 „
Celkový počet:	94

120

Třídní učitelé

v 1.třídě:	odb.učitel Rudolf Peukert
ve 2.tř.	odb.učitelka Paula Vogt
ve 3. tř.	odb.učitel Anton Franke

Ve 1. a 3. tř, jsou náboženství a čeština společně s chlapci, francouzština všechny skupiny. Ruční práce jsou v 1.tř. vyučovány ve 2 skupinách.

Nové učebnice

Místní školní rada zakoupila 14 nových učebnic a 7 početnic.

Státní svátek

Dne 28. října byl oslaven státní svátek projevy třídních ve třídách

Říjnová sbírka

Pro zemskou komisi na ochranu dětí a péči o mládež žákyně vybraly ve škole a v místě 1000 Kč.

Nouzová pomoc

V důsledku mimořádně velké nezaměstnanosti dostává 16 dívek denně $\frac{1}{4}$ l mléka které rozděljuje městská obec na náklady ministerstva sociální péče

Dne 3. listopadu byla otevřena polévková kuchyně. Protože mezi obyvatelstvem panuje obrovská nouze, jsou děti za silnou polévku velmi povděčné. Z dívčí měšťanky dostává denně polévku 36 žákyn. Náklady nese hlavně Svaz Němců(1000 Kč), městský úřad věnoval 1500 Kč, Spořitelni a záložní spolek 500 Kč, Okresní péče o mládež 1331 Kč)Na Vánoce obdrželo 17děvčat pevné boty od obce, peníze na to byly získány sbírkou v obci.

Protože samy dívky chtěly něco udělat na Vánoce, připravily ve školní kuchyni pečivo a Mikuláše a vánoční stromek ,který má udělat radost malým v mateřské školce.

Od 1. prosince se učitelský sbor rozhodl.

121 že z podnětu německého učitelského svazu $\frac{1}{2}\%$ svého platu dá na místní nouzovou pomoc..Protože ale pro letošní rok vánoční přídavek pro učitele odpadl, mohl být obci v následujících měsících předán jen nepatrný obnos.

Inspekce

Dne 7. ledna a 15. února navštívil pan okresní školní inspektor Adolf Preißler naší školu Jeho soud o ní zní: Všichni učitelé pracovali průběžně opravdu pilně, výsledek poznatků je v důsledku toho velice uspokojivý.

Oslavy narozenin

Dne 7. března během vyučování byly narozeniny pana presidenta republiky projevy třídních učitelů ve všech třídách odpovídajícím způsobem oslaveny.

Dne 13-3. dostala škola od Společnosti pro zhodnocení lihu 2 varny různé velikosti a dvě nástěnné tabule . Tyto učební pomůcky byly předány do školní kuchyně.

Goethovy oslavy

Dne 19.3.oslavily obě měšťanské školy společně vzpomínku na 100 výročí úmrtí Goethova. Ředitel Posner měl řeč , pak měly děti příležitost poslechnout si školský rozhlas , který v tento ten zahájil projevem ministra školství Derera. Žáci a žákyně pak přednesli písně a básně, Ve vzpomínku na tento den každé dítě dostalo Goethův sešit německé mládeže jako dar.

Dary

Prostředky na to byly získány z darů, od obce, 50 Kč věnoval a ženská skupina Svazu Němců, a 50 Kč Spořitelni s a záložní spolek . Poslední pamatoval na školu v tomto roce zvlášť bohatě. Oslavil 40 let svého trvání a při této příležitosti

122 dostala naše škola spořitelni knížku se 2000 Kč , jejich roční úrok může být použit . Kromě toho dal ještě letos 100 Kč na učebnice s pomůcky.

18.4. byly žákyním promítnuty velmi poutavé světelné obrazy s přednáškou Maxe Grotewohla „ Let Zeppelinu k jižnímu pólu“

30.4. Tento den byla polévková kuchyně uzavřena

27.5 navštívil odb.učitel Anton Franke se žákyněmi 2. a 3.tř. hygienickou výstavu v Jablonci

Třídní výlety

10.června podnikly žákyně . pod vedením svých třídních výlety a to: 1.tř. přes Špičák na Nichtovy domky do Frýdlantu , kde navštívily zámek a prohlédly si sbírky, 2. a 3. tř. putovaly do Tanvaldu a pak na rozhlednu Štěpánka a k Rößlerové boudě odtud na Lesní boudu a do Zeleného údolí na vlak,

18. června navštívila 2. a 3, třída výstavu zvířat od Quaisera v Liberci, pak šly do Zoo 25.6. a 26.6. vystavily učitelky ručních prací Anna Endler a Kleinert práce žákyň.

Přitom přišly dary od.....,které budou použity k vybavení kuchyně .

V pondělí, 27. června putovali žáci a žákyně obou měšťanských škol na Dobrou Vodu .Po svačině společně zpívali, přednesli hudební skladby , dívky tancovaly chlapečci cvičili, a na konec předvedli divadelní kus „Svátek šťastné matky“. Tombola a dobrovolné dary přinesly škole .....

Dne 28. června byl školní rok ukončen malou

123 oslavou vystupujících žákyň .

Zápis pro příští rok vydal... žákyň.

Výroční zpráva 1931 – 1932

1. Sbírkou učebních pomůcek a knihovny

Od Okresního školního výboru dostala škola 2 knihy pro žákovskou knihovnu , od místní školní rady talířovou váhu a několik početnic a čítanek , od Společnosti pro využití lihu 2 plynové vařiče a 2 nástěnné tabule, pro žákovskou knihovnu darovala učitelka Paula Vogt 1 svazek Německá mládež , pro učitelskou knihovnu dívčí měšťanské školy darovala ona a odb.uč. Lorenz několik knih.

Z fondu učebních pomůcek bylo opatřeno: jeden obraz Berchtesgadenu s Watzmannem, jedna hrací kniha a hospodářská mapa kniha o výživě.

2. Stav žáků a učitelský sbor

1.třída čítala 56 žákyň, 2.tř. 24 a 3.tř. 14. Třídním v 1.tř. byl odb.uč. Rudolf Peukert, ve 2. tř. odb.uč. Paula Vogt, ve 3.t. odb.uč. Anton Franke. Vedení školy měla proviz. ředitelka Adele Lorenz.. Učitelkou ručních prací byla Anna Endler, náboženství vyučoval katecheta Hermann Rösler.

3. Zdravotní stav a návštěva školy

Zdravotní stav byl po celý rok dobrý, nakažlivé nemoci se nevyskytly, Návštěvy školy byly dobrá.

124 Úrazy ve škole nebyly.

4. Podpora školy

Pro nedostatek peněžních prostředků nemohla místní školní rada pro školu více udělat, ale přesto rozdělila na Vánoce 17 dívkám pevné boty Svaz Němců v Č. , místní skupina Rychnov otevřel v listopadu polévkovou kuchyni, v níž letos do konce dubna žákyňe dostávaly čtyřikrát týdně silnou polévku K tomuto účelu darovali: městská rada 1500 Kč, okresní péče o mládež Jablonec 1331 Kč, Spořitelní s záložní spolek Rychnov 500 Kč, Místní skupina Svazu 1000 Kč, a 415 Kč zaplatily dívky. V důsledku velké nezaměstnanosti obdrželo 16 dívek denně ¼ l mléka od městské obce na účet Ministerstva sociální péče . Spořitelní a záložní spolek daroval i letos opět 100 Kč na učební pomůcky , kromě toho spořitelní knížku se 2000 Kč, z nichž úroky se použijí na učební pomůcky. 50 Kč dal p. Stuchlik z Maršovic a 50 Kč ženská místní skupina Svazu Němců Na Goethovy sešity k tomuto účelu věnovala také obec a Spořitelní a záložní spolek určitý obnos.

125

Školní rok 1932 – 1933

Začátek školního roku

Dne 1. září začal nový školní rok . Do první třídy se přihlásilo 68 žákyň proto povolila ZŠR . pro tuto třídu prozat. paralelku(výnos 26.7.1932 č. IA 1413ai 32/75098 au 32. Jelikož i chlapecká měšťanka získala ještě jednu třídu, museli jsem naší učebnu, kterou dívčí měšťanka držela přes30 let, odstoupit chlapcům. My jsem museli se dvěma prvními třídami do obecné školy.

Učitelský sbor

Vedení měla od 1. července 1932 Paula Vogt, jako definitivní ředitelka Odborný učitel Anton Franke a odborný učitel Adolf Webinger jsou rovněž definitivní, ustanoveni na naší škole. Poslední byl výnosem ZŠR v Praze z 8.8.1932 č. 78977 z Horní Plané sem přeložen sem. Prozat. odborným učitelem se stal Rudolf Peukert (OŠV 8.8.1932 č. 2265) kromě toho byl přidělen škole ještě učitel Ludwig Seidel (OŠV 8.8.1932,č, 2241)

Počet žákyň

1.tř.a má 34 žákyň

1.tř. b. má také 34 žákyň,

2.tř. má 62 žákyně

3.tř. má 22 žákyň

Naše škola má letos 142 žákyně.

- 126 3. tř. má vyučování náboženství a češtiny společně s chlapci, ruční práce ve 2.tř. jsou vyučovány ve 2 odděleních.
Jelikož lidé v současné době velice málo vydělávají, mohlo si učebnice zakoupit jen málo dětí, jako vždy projevila městská rada velikou obětavost a koupila mnoho učebnic.: 1 čítanku, 2 zeměpisů, 19 dějepisů, 23 přírodopisů, 30 početnic, 20 zpěvníků, a 15 učebnic češtiny. 20 církevních zpěvníků daroval pan katecheta Rößler škole a paní ředitelka Lorenzová dala jako dar na odchodnou 200K za což byly zakoupeny nové zeměpisy.

Návštěva mlékárny

Dne 25.10. navštívily žákyně mlékárnu v Rychnově, poznaly její vzorové zařízení a měly zejména radost z ochutnávků sýrů a z mléka, které dostaly.

28.10. Jako každý rok byl také letos podle předpisu státní svátek.

3.11. Dnes otevřel Svaz Němců v Č. polévkovou kuchyni, 53 dívek naší školy dostávalo polévku.

Návštěva divadla

Dne 2. prosince navštívily téměř všechny žákyně představení „Vilém Tell“ v jabloneckém městském

- 127 divadle., které jako školní představení bylo za přístupné ceny.

3. ledna : v tomto dni měly naše žákyně velkou radost, ve školním rozhlase přednesl učitel Rudolf Peukert zazpíval písně ve zdejších nářečích.

19.ledna : žákyně 3.tř. navštívily opět žakovské představení v jabloneckém městském divadle :Grillparzer „Jeden sen jeden život“./Der Traum ,ein Leben /

Pololetní prázdniny

Letos byly pololetní prázdniny prodlouženy, trvaly od 1. února do 5. února včetně, zato byly velikonoční prázdniny o den zkráceny.

16.2.zemřel pan ředitel v.v. Emil Wander. Vedl dívčí měšťanskou školu od jejího vzniku až do oddělení od chlapecké měšťanky 1901-1921. Požíval vážnosti a lásky všech, kdo ho znali, jeho dobrotu, nezištnost, sebeobětavá činnost zajistily mu čestné místo v historii naší školy.

7. 3. Dne 7. března oslavil prezident československé republiky své 83. narozeniny., bylo toho vzpomenuáno ve všech třídách proslovem.

6. duben: V tomto dni volili učitelé zástupce do místní školní rady.

- 128 Zástupce dívčí měšťanky byl odborný učitel Anton Franke, všemi byl zvolen ředitel Franz Posner a učitel Johann Langer

1. květen: Žákyně 3. tř. podnikly pod vedením svého učitele náboženství jednodenní výlet do Jablonného a na Lemberk.

28. květen: Tohoto dne uspořádaly obě měšťanské školy společně tělocvičnou a herní slavnost na obou hřištích. v místě Dívky předvedly volná cvičení, tance soutěže, také žertovná cvičení Slavnost byla dobře navštívena. , udělala dětem a rodičům radost a přinesla čistý výnos 482 K, které můžeme dobře potřebovat neboť v této době, chudě na peníze nepřicházejí škole z žádné jiné strany peníze. Hudební a tělocvičné spolky a ostatní a jiní pomocníci školy se daly škole poděkováním hodným způsobem bezplatně k dispozici

//DVĚ FOTOGRAFIE ZE SLAVNOSTI/ : cvičení dívek//

- 129 V pátek 9.června byly všechny čtyři třídy na školním výletě. 3. třída šla na Špičák a přes Černostudniční hřeben přišla domů. 2.třída měla za cíl Rößlerovu boudu , Bukovec, Lesní boudu , . 1 a .třída navštívila frýdlantský zámek a 1 b třída byla po celé 3 dny na cestě:přes Železný Brod, Riegrovou stezkou ,. Kořenov Souš.
26. červen V tomto dni měla dívčí i chlapecká měšťanka společné představení na Dobré Vodě , které bylo velmi dobře navštíven. Dívky předvedly milé reje, a především bylo sehráno divadelní představení , na 80 žákyň spolupůsobilo, tance s zpěvy vše oživily. Divadelní hra od Emmi Sauerland se jmenovala Husopaska u studně /Das Gänsemagd ma Brunnen/ . Hudbu sestavil odborný učitel Rud-Peukert , všem se velmi líbila. Vstupné a losy přinesly čistý výnos 760 K
//DVĚ FOTOGRAFIE ZE SLAVNOSTI : tance dívek//

130

Výroční zpráva 1932 - 1933

1. Sbírka učebních pomůcek a knihovny

Od OŠV dostala škola 1 knihu pro učitelskou knihovnu, 1 knihu pro žákovsko knihovnu , 4 hospodářské mapy Československa a z učebních pomůcek motýly a fyzikální aparáty. Městská obec koupila mnoho nových učebnic, ty byly koupeny i z daru který dala paní ředitelka Lorenzová , také 300 Kč z peněz na učební pomůcky bylo použito k tomuto účelu. 20 kostelních zpěvníků jsou darem pana katechety Rößlera Z našich peněz na učební pomůcky jsme koupili svázanou „Deutsche Jugend“ /Německá mládež/., nový Stavovský přehled německého učitelstva Čech, dvě malé míčky na hru na tamburinu a dva divadelní kusy pro školní představení , 3 mapy Československa , které byly nataženy a 14 díl Vlastivědy Jablonce /Heimatkunde für Gablonz/

2. Stav žáků a učitelský sbor

1a třída má:	34 žákyň
1b tř,	33 žákyň
2 tř.	55 „
3.tř.	23 „

celá škola má tedy 145 žáky

- 131 Jako definitivní učitelské síly jsou ustanoveny: ředitelka Vogt, odb.učitel Franke, a Webinger, učitelka ručních prací Endler , ,odborný učitel Peukert byl provizorně přidělen , je zde také od 1. července 1933 definitivní. Čekatel učitelství Ludwig Seidel je od 1. ledna 1933 definitivním učitelem podle § 4.

3. Zdravotní stav a návštěva školy

V celku byl zdravotní stav žákyň dobrý, rovněž tak návštěva školy. Ale dvě žákyň se musely podrobit operaci.

4. Podpora školy

Ze žádné strany nemohlo se víc pro školu udělat , ani městská obec, ani obě spořitelny , které jinak se vůči škole ukázaly jako štědré, měly v této době všeobecný nedostatek peněz. Podle toho se mnohého dosáhlo z darů, které sloužily hlavně k nákupu učebnic . Boty dostalo k Vánocům 17 dívek , 17-19 k zesílení dostávalo v 10 hod. ¼ l mléka. Velmi dobře působila polévková kuchyně vedení Svazem Němců, podporovaná městskou obcí a okresní péčí o mládež , která umožnila 53žákyním dostávat po 6 měsíců polévku.

5. Představení školy

byla různá. K poučení sloužily přednášky se světelnými obrazy , rozhlasová hodina, v níž dívky
132 slyšely svého učitele zpívat lidové písně z domova Celodenní výlety sloužily k radosti a dvě představení měly škole přinést také nějaké peníze. Herní a tělocvičný svátek dne 28. května se v každém případě povedl, vynesl škole 482 K. Školní představení na Dobré Vodě přineslo 760K.

/MÍSTO PRO 2 FOTOGRAFIE (přední pohled - zadní pohled s kostelem)/
Hřbitovní kaple byla v létě 1930 zbourána.

133

Školní rok 1933 - 1934 Začátek školního roku

Dne 1. září začal školní rok. My máme 4. třídy, neboť pro 2.třídou byla povolena paralelka výnosem ZŠR z 29.7.,1933, č. IA -1095 ai 33/77.191 ai 33. Učitelství sbor zůstal stejný jako v loňském roce s výjimkou učitelky ručních prací Anny Endler, která byla přeložena do Jablonce .U nás vyučuje ruční práce Johanna Kleinert , která předtím byla ustavena na zdejší obecní škole. . Má týdně 23 hodin, 3 hodiny musela nynější učitelka ručních prací obecné školy Margarete Eldner převzít.
V ručních pracích jsou 1. a 3. tř. děleny , takže na dva dny se musí ve školní kuchyni vařit.

Naše obě druhé třídy musely bohužel, zůstat v obecné škole.

1.tř. má nyní	50 žákyň
2 a tř.	35
2 b	35
3	49 žákyň

134 Jelikož městská obec je letos velmi chudá, a také očekává málo příjmů, mohla také koupit jen velmi málo učebnic. Právě teď by to ale bylo třeba, neboť lidé při zde vládnoucí nezaměstnanosti mohou dětem koupit málo učebních pomůcek
Východiskem by bylo, kdyby žákyň za vypůjčené učebnice platily 5% půjčovního, pak by se ty nejnужnější věci mohly pořídit. Také zápisné a část příjmů za herní slavnost a z žákovských výletů by se využila.

Ženské spolky pomáhaly společně opatřit věci na ruční práce a na vaření –
Také peníze na školní sešity se musely sbírat dům od domu v neutuchající obětavosti darovali obyvatelé našeho přece jen chudého města 1500 K.

Je zlé., že také chybí uhlí.účet za uhlí z minulého roku ještě není vyrovnán je to starost den ze dne z týdne na týden aby škola nemusela být zavřena pro nedostatek uhlí.

135

28. říjen 1933

Den, kdy československá republika slaví patnácté výročí svého trvání byl podle pokynů školských úřadů oslaven. V 10hod. dne 27. října shromáždily se žákyň , zpívaly vlastenecké písně , přednášely vhodné básně Pan odborný učitel Franke k nim promluvil o významu dne, o vzniku československého státu v roce 1918 Dne 28. října samotného se konala slavnostní mše , zde mluvil pan farář Schwalke k zástupcům školy, úřednictvu a různých spolků.

20 a 21. listopadu

V obou těchto dnech navštívily žákyň 3.tř. jablonecké městské divadlo, aby byly přítomny Valdštejnskému představení. Odborný učitel Seidel je v těchto dnech doprovázel.

Pololetní prázdniny

Pololetní prázdniny trvaly letos od 31. ledna do 5. února.

7.3., 1934

V tomto dni byly ve všech 4. třídách oslaveny 84. narozeniny presidenta Masaryka podle předpisu projevem učitele a zpěvem státní hymny žákyněmi.

2.5.1934

Také letos navštívil učitel náboženství Herm. Rößler se žákyněmi 3. tř. Jablonné a Lemberk.

11.5.

- 136 Podle nařízení úřadů uspořádala chlapecká a dívčí měšťanka oslavu na počest obou českých hudebních skladatelů Smetany a Dvořáka. Zatímco chlapi přednášeli hudební skladby, zpívaly duet od Dvořáka „Divoké růže“ /Die wilde Rosen/ a pan odborný učitel Peukert zazpíval ukolébavku těchto mistrů. O životě obou mistrů promluvil odborný učitel Nicht.

13.5.

Chlapecká a dívčí měšťanka uspořádaly v tělocvičně v Kokoníně u příležitosti Dne matek školní slavnost, která byla velmi dobře navštívena. Chlapci přednesly hudební skladby, a předvedli svou obratnost při cvičeních, zatímco dívky předvedly pohádkovou hru, který sklidila velký potlesk Hudbu k tomu složil pan odb. učitel Peukert, jehož bohaté hudební znalosti nám už loni pomohly při krásné pohádkové hře. Tance všeho druhu přišly pak na řadu, odb. učitel Seidel je vymyslel a nacvičil. O vhodné oblečení představitelky pečovala sl. Kleinert, mnohé přátelsky zapůjčil kokonínský Turnverein, mnohé bylo

- 137 vypůjčeno v jablonecké půjčovně masek Škola měla z tohoto vystoupení čistý zisk 805 K, k tomu ještě 31,50 K.

24.5. 1934

Presidentská volba v Praze V tomto dni ve všech třídách žákyním v e vyučovacích hodinách od 11 – 12 hod. vysvětlen průběh a význam volby.

28. -30. května 1934

2.b třída udělala v těchto třech dnech výlet do Jizerských hor a Krkonoš Přenocovala v Kořenově pak byla jeden den na Jizerce, druhý na Labském vodopádu u a na Sněžných boudách . 3. třída byla také 3 dni na výletě. Šla do Labského údolí, navštívila Litoměřice a Ústí, Děčín a Podmokly, jela parníkem , putovala na Pravčickou bránu a soutěsky.

7- června 1934

První třída putovala přes Prosečský hřeben na Dornstovu boudu, odtud na Weberovku a do liberecké Zoo. vrátila se vlakem.

7.-8. června 1934

2a třída putovala do Harrachova a na Zlaté návrší, do Špindlerova mlýna , tam přenocovala v mládežnické ubytovně a příští den šla přes Obří důl zpět.

6. června 1934

V tento den ukončil pan okresní školní inspektor A-Preißler svou třídní inspekci.

25.6. 1934

Tohoto dne se konalo na Dobré Vodě školní představení Chlapecká a dívčí měšťanská škola se sem dostavili Chlapci hráli na nástroje, a cvičili, děvčata tancovaly a předvedly divadelní představení a jako poslední přišel Pohádkový les , divadlo se zpěvy tancem a slovy, což se divákům velice líbilo. Představení bylo velice dobře navštíveno a přineslo výtěžek 792 K.

139

Výroční zpráva 1933 – 1934

1. Učební pomůcky a knihovny

Okresní školní výbor dal škole následující ponůcky: 1 nástěnnou mapu Československa a jednu Evropy, pro každou třídu 3 znaky Československé republiky, a standartu presidenta republiky, 6 kostek různé specifické váhy, 1 rozkládací kostku pro kreslení, 7 motýlů, a 3 ptáky. Od rodičů žáků 3 vycpaní ptáci, 3 knihy pro školní knihovnu. Učebnice byly velice opotřebované, koupili jsme 10 učebnic II, 20 zeměpisů, 10 dějepisů II, 10 početnic III, 3 atlasy, 5 češtin II a 15 III díl. Zaplacené byly tyto knihy zčásti ze zapůjčených knih, které byly poprvé žákyněmi požadovány, 300K pocházelo ze školního jmění a zbytek dala městská správa. Zakoupeno bylo dále: pro učitelkou knihovnu „Kreslicí počty“, /Zeichnendes Rechnen/, „Hlasy země a lidu“ /Stimmen von Land und Volk/, dětský divadelní kus, statistická ročenka 1934, svazky pro čtení ve třídě „Šosáci“ /Schildbürger/ 1 míč na kopanou a 3 malé míče ke hře na tamburinu.

140 Letos poprvé nemohly všechny dostat ony sešity a bloky na kreslení, jejichž rodiče si to přáli. Město je příliš chudé. Jen čisté sešity dala škola těm nejpotřebnějším a rychnovské obětavé obyvatelstvo sebralo na tento účel 1500 K, které musely samozřejmě stačit pro všechny tři školy. Přespolní žákyně dostaly tyto věci z části od jejich obcí. Věci, které v ručních pracích nebo při vaření bylo třeba pořídit pro chudé děti, dodaly ženské spolky, jména ženská skupina Svazu Němců.

2. Stav žáků a učitelský sbor

V 1. tř. bylo 51 žáků,
ve 2 a tř 35,
ve 2b 35
ve 3. tř 49 žáků

Celkem měla škola 170 žáků, jako definitivní učitelé působili: ředitelka Paula Vogt, odborní učitelé Anton Franke, Adolf Webinger a Rudolf Peukert. Provizorně byl zde odb. učitel Ludwig Seidel, který během školního roku složil odborné zkoušky pro III. odb. skupinu, a učitelka ručních prací Johanna Kleinert, která také letos složila 1. díl zkoušek pro oprávnění k vyučování na měšťanských školách.

141

3. Zdravotní stav a návštěva školy

Obojí bylo dobré. Jedna žákyně si o polední přestávce ve škole zlomila nohu, byly na útraty pojišťovny v nemocnici, ale brzy opět zdráva.

4. Podpora školy

Letos nemohlo být pro školu uděláno ze žádné strany mnoho. Ani obec, ani Spořitelna a záložna, kteří jinak vždy rádi škole něco dali, měli nouzi o peníze. Přesto se stalo mnohé ve prospěch dětí. Osmi žákyním byly na Vánoce darovány boty, 45 dětí dostávalo v zimě 4krát týdně polévku, 20 dostávalo v 10 hod. mléko, nakonec i tomu chleba, 4 žákyně byly o posledních prázdninách v mládežnické ozdravně ve Hvězdově /Höflitz/, 26 bylo vybráno ke zotavení bezplatně v rodinách zemědělců.

4. Zábavy

byly mnohé, byly mnohé, byly předvedeny skleněné varhany, uspořádány dvě přednášky se světelnými obrazy ukázaly dětem mnohé zvláštnosti, vyšší třídy navštívily jablonecké městské divadlo, ve dvou odpoledních, na představení: Valdštejn. V květnu byla oslava Smetany

142a Dvořáka, Pěkně dopadlo žakovské představení, které obě měšťanské školy společně uspořádaly. Dívky ukázaly se v pohádkové hře, která spojovala mluvené slovo zpěv a

hudbu. Kokonínští nám na tuto hru bezplatně zapůjčili tělocvičnou halu. Čistý výnos byl 837 K 50 hal.

Velkou radost udělala dětem putování. První třída se spokojila jednodenním výletem, tři ostatní přenocovaly: dvou a třídní výlety do Jizerských hor a Krkonoš, do údolí Labe a labských pískovců.

/19. srpna 1936/

143

Školní rok 1934 – 1935

Jelikož 1. září připadlo na sobotu, začali jsme letos 3. Naše škola má zase jen 3. třídy, které všechny našly místo v budově měšťanské školy. I když je 1. tř. poněkud úzká, přece jsme všichni rádi, že opět všechny učebny mohou být umístěn ve stejném domě. Učitelé a učitelky jsou stejní jako v minulém roce, jen odborný učitel Seidel chybí, našel místo na chlapecké měšťance v Jablonci, Sokolí ul.

V 1. tř. je	43 žáků,
ve 2. tř.	51 žáků
ve 3. tř.	49 žáků

18.10.1934

Na 18. říjen byl pro všechny školy nařízen den smutku. za jugoslávského krále Alexandra, I., který podlehl atentátu v Marseille. Tento smuteční akt se konal v 9. hod., zbytek dne bylo volno.

28.10

Státní svátek připadl letos na sobotu, ve škole byly příslušné slavnosti nařízeny. Pro sobotu všechny žákyně se shromáždily se svými učiteli ve třídách, zpívaly státní hymnu a ještě jiné písně, jedna žákyně řekla

144 básničku. Odborný učitel Franke zapůjčil svůj radioaparát, nyní byl naladěn pražský rozhlas, žákyně mohly slyšet několik hudebních skladeb, a projev ministra Spiny k dětem u příležitosti svátku.

Uzávěra školy 14 – 21. listopadu

v listopadu bylo mnoho onemocnění na záškrť, nemoc si vyžádala i oběti, čtyři děti na to zemřely. Z našich žáků se také jedna nakazila od malého bratra, proto byly všechny tři třídy na 1 týden zavřeny a potom vykouřeny, 21. listopadu začalo se zase učit.

Návštěva divadla

Pondělí 19. listopadu navštívily žákyně 3. třídy jablonecké městské divadlo kde byla dávana Panna Orleánská. Odborný učitel Webinger je doprovázel.

Jugoslávské sjednocení

Den 1. prosince byl výnosem č. 80z 9.11.1934 č. 5353 určen k tomu, aby žákyně byly poučeny o jugoslávském sjednocení.

100 let české státní hymny

145 Zemskou školní radou byl 21. prosinec 1934 určen jako vzpomínkový den Česká státní hymna existuje už 100 let , o tom bylo se žákyněmi mluveno .v hodinách občanské nauky a zpěvu. V této vyučovací hodině byla také píseň zazpívána ve všech třídách.

Pololetní prázdniny

Pololetní prázdniny trvaly letos od 31. ledna v poledne do 5. února Měly dát příležitost dětem k provozování zimních sportů.

7.3.1934

Dne 7. března byly oslaveny 85. narozeniny pana státního presidenta .Tento den bylo prázdné. Školní oslava byla předchozí den, 6. března. Žákyně poslouchaly školský rozhlas, , projev ministra školství , hudbu z Egmonta a Prodané nevěsty. Dvě žákyně přednesly básně, Slavnostní řeč převzal odborný učitel Frank ,Mluvil o Masarykově životě a jeho zásluhách pro český národ. Nakonec byly zazpívána státní hymna.

Inspekce

Ve dnech 22.1. a 26.3. navštívil pan okresní školní inspektor A. Preißler naši školu, Na závěrečné poradě vyslovil svou spokojenost o práci, kterou škola vykonala.

31.3.

Školní představení . které se konalo ve Spolkové hale, dopadlo ve všech ohledech velmi dobře. .Pohádková hra „Das Käterle „/Kocourek/ nám zbásnila paní ředitelka Püschel. Byla mnoho let na naší škole a na službu v Rychnově
146 měla dobré vzpomínky, proto ráda pro nás napsala dětskou divadelní hru.Pan odborný učitel Peukert napsal k tomu hudbu, a to nejen písně, ale také pro celý orchestr, velká práce se tak dobře zdařila že všichni posluchači mu vzdávali dík Nácviku se žákyněmi věnoval mnoho svého volného času. Při prvním provedení byl sál plný do posledního místa.

7 a 14. duben

V těchto dvou dnech byla hra se stejným úspěchem opakována, druhé představení navštívil také pan okresní školní inspektor Preißler a také se mu líbilo.

28. 4.

V tomto dni hrály naše žákyně hru Käterle v Kokoníně v tělocvičně s velmi velkým úspěchem. Krásný výnos odměnil velkou námahu která ze všech stran byla věnována na tuto hru.

// FOTOGRAFIE SOUBORU (na jevišti)//

147

9.5.1935

Dne 9. května pan katecheta Rösler podnikl se žákyněmi výlet do Jablonného a na Lemberk. V prvním místě prohlédnut kostel s katakombami, na 2.místě zámek.

4.6.

:: Při krásném počasí dělaly všechny třídy denní výlety se svými třídními. 1. třída šla na Královku, Weberovku a do liberecké Zoo. 2.tř. šla přes Zirkelsteig do Hejnic, a Libverdy, 3.tř. na rybník v Hamru.

Výroční zpráva 1934 – 1935

1. Učební pomůcky

Sbírka učebních pomůcek dostala od OŠV mapu zemských polokoulí a 1 novou Jižní Ameriku, 1 přílohu, 1 transportér, 1 požární stříkačku, 2 ptáky, brouky a motýly, 20 knížeček pro čtení ve třídě.

2. Pořízení věcí

Za školní peníze byly pořízeny 2 psací stroje, a knížky pro čtení ve třídě, z výnosu z půjčovného za učebnice nové knihy češtiny pro 1. tř., 2 atlasy, zeměpis., a další knížečky pro čtení ve třídě, školní kuchyně dostala nové hrnce.

147 Také letos nemohly všechny chudé děti dostat sešity a náčrtníky, neboť naše město je příliš chudé, ale sousední obce samy pečovaly o své potřebné děti.

3. Počet žáků učitelský sbor

První třída měla: 44 žákyň

druhá 50 „

; třetí 48 „

Celá škola měla 142 žákyň,

Jako definitivní učitelé byli tíž jako v loňském roce, odborného učitele Webingera zastupoval od konce listopadu učitel Emil Hofmann.

5. Zdravotní stav a návštěva školy

Letošní školní rok nevykázal tak dobrou návštěvu školy, listopadu vypukla silná epidemie záškrtu, 8 dětí z Rychnova na něj zemřelo, Také naše žákyně onemocněly dvě, ale obě nemoc přestály. Listopad a prosinec byly také ty měsíce, kdy bylo mnoho dětí nemocno chřipkou.

6. Podpora školy

„Podpora školy pro vekou nouzi nemohla přijít zen žádné strany. 7 žákyň dostalo k Vánocům boty, 17denně v 10 hod. $\frac{1}{4}$ l mléka v zimních měsících se osvědčila opět polévková kuchyně Svazu Němců v Č, mnoha dětem nabídla čtyři dny v týdnu silnou polévku. Také o posledních prázdninách byl několika dívkám umožněn prázdninový pobyt na zotavenou

7. Žákovská představení

Větší představní přineslo škole krásný příjem, Provedeno bylo Käterle /Kocourek/. Slova byla od paní ředit. Püschelové, hudba k tomu od našeho odb. učitele Peukerta. Každá třída udělala jeden větší výlet-putování, třetí třída dokonce dva

Školní rok 1935 – 1936

Začali jsme 2. září 1935. Učitelé a učitelky zůstali tíž, jen odb. uč. Webingera zastoupila průběžně učitelka Ida Hilsch. 1. třída má 40 žákyň, druhá 42, třetí 38, celá škola má tedy /126/ žákyň.

Radostí pro nás bylo, že všechny třídy jsou čistě vymalované, také máme teď ve dvou učebnách elektrické světlo.

9.10.1935

Podle úředního nařízení bylo ve všech třech třídách mluveno o jugoslávském králi Alexandru, který byl před jedním rokem ve Francii zavražděn. Jedna vyučovací hodina byla věnována vzpomínce na toho to monarchu

28.10.1935

Školní oslava státního svátku se konala už 26.10 v 10 ½ hod. Žákyně zpívaly lidové písně, odborný učitel Franke promluvil o významu dne, pak následovala státní hymna Oslava byla ukončena poslechem pražského rozhlasu.

30.10

Letos byl vzpomenut Henry Dunant, zakladatel Červeného kříže.

21.12

Letos jsme měli dlouhé vánoční prázdniny –teprve 7. ledna začalo opět vyučování.

14.12

V tento den složil pan president Masaryk svůj úřad, , který zastával od založení Československé republiky. Jeho nástupcem byl 18. prosince zvolen doktor E.Beneš., který dosud zastával úřad ministra zahraničí.

4.2.1936

Pololetní prázdniny byly prodlouženy do 4. února.

24.2

Tohoto dne navštívil naší školu okresní školní inspektor A.Preißler

7.3.

Také letos byl tento den oslaven jako narozeniny prvního presidenta /Altpräsidenten/ Masaryka. Odborný učitel Franke o oslavě dne., 2 žákyně přednesly báseň, a byla zazpívána státní hymna. Pak poslouchaly žákyně slavnostní vysílání pražského německého rozhlasu.

151

Květen 1936

Ve všech třídách bylo vzpomenuo českého básníka Máchy, jehož 100 výročí úmrtí bylo oslaveno v listopadu.

7 květen 1936

Jako každoročně učitel náboženství Rösler udělal se žákyněmi 3. tř. celodenní výlet do Jablonného a na Lemberk

9. květen

Ve všech třídách bylo připomenuta československo- rumunská vzájemnost

19. květen

V tento den ukončil pan okresní školní inspektor A Preißler letošní inspekci. Ve škole jako dosud všechny učitelské síly pilně a velmi svědomitě pracovaly. Vedení školy, vedení úředních spisů , písemný styk se školskými úřady byly k plné spokojenosti.

28. květen

Poprvé byl oslaveny v prosinci z voleného presidenta E.. Beneše , Děti zpívaly vlasteneckou píseň,, přednesly báseň, Jedna žákyně řekla.co se děti v občanské výchově o presidentově životě dověděly., Slavnostní projev měl od.učitel Franke. Pak byla zazpívána státní

152

hymna . Také měly děti příležitost, poslechnout si slavnostní svátek v německém školním rozhlase.

12. a 13. května

První třída pod vedením třídní učitelky dělaly 1 ½ denní výlet z Josefova Dolu na Smrk, přenocovaly v mládežnické ubytovně na Jizerce, a putovaly zpět do Josefova Dolu.

18. května

Druhá a třetí třída se svými třídními učiteli udělaly výlet z Mníšku do Frýdlantu a prohlédly si tam zámek.

V červnu byly žákyně byly žákyním připomenuti Cyril a Metoděj, u příležitosti 1050 výročí.

25. červen

Obě školy uspořádaly společně školní představení na Dobré Vodě .Zpěvy, tance a malé divadelní představení předvedly dívky. Návštěva byla velmi dobrá, 786 Kč byl čistý zisk, a ještě 147 za prodej chlebičků

19. srpna

navštívil v prosinci zvolený státní prezident E.Beneš Liberec Byl přivítán úřady a obyvatelstvem, bylo to poprvé, od založení státu v r.1918, rže prezident navštívil naši vlast. Také Jablonec byl jím navštíven.

153

Výroční zpráva 1935 – 1936

1. Učební pomůcky byly v mnohém doplněny.Od OŠV jsem dostali kromě několika knih pro učitelskou knihovnu 2 nástěnné mapy (Střední Evropa a Asie) několik ptáků na kreslení a 20 knížeček (Horský křišťál/Bergkristall/) na čtení ve třídě. Z vlastních peněz jsme koupili 2 díly většího kreslířského díla, 30 podlepených příručních map Československa a Německa, kostru kapra, a 1 telefon. Také mnoho učebnic pro děti bylo opatřeno, především fyzika a čeština, také několik atlasů.

Velkou radost udělal učitelkám vaření a žákyním některé dary. 2 mlýny (Schöbel a Blösche) dávají mouku, obec dává tuk, Hassova továrna v Liberci prášek na pečení , vanilkový cukr a d,

2. Zatímco v minulém roce všechny potřebné děti dostaly sešity a náčrtníky, letos to mohly být jen jednotlivci. O chudé přespólní děti se starala jejich obec.

3. Stav žáků a učitelů:

1.tř. měla.....	46 žákyň
2.tř.....	42 žákyně
3.tř.	38 žákyň

Celá škola měly 126 žákyň , o 16 méně než loni.

154

Definitivní učitelé zůstali na škole tíž, jako loni., odborného učitele Webingera zastoupil a čekatelka učitelství Ida Hilsch

4. Zdravotní stav žákyň byl po celý rok dobrý 2 dívky, které byly zvlášť slabé, mohly bát 6 týdnů ve Hvězdově, odkud se vrátily silnější.. Státní akce pomocná akce jim pomohla.
5. Podpora školy mohla být v důsledku hospodářského nouzového stavu jen malá. Pece některé dívky dostávaly v 10 hod, mléko, a chleba, ale bylo to méně než v jiných letech také k vánocům dostalo boty jen 6 dívek, Jen polévková kuchyně pracovala i letos bez omezení dávala domácím i přespólním dětem silnou polévku. O prázdninách mohlo několik děvčat strávit ozdravný pobyt v domovech.
- 6 Školní představení společně s chlapeckou měšťankou vyneslo 750 Kč, čistého zisku. , které byly použity hlavně k nákupu zavedených učebnic , kromě toho zůstalo školní kuchyni z prodeje chlebičků 100 Kč.

155

Školní rok 1936 - 1937

Dne 1. září se shromáždili na začátek školního roku žáci a učitelé. Učitelský sbor je týž, jako v loňském roce, první střídá má 48 žákyň, druhá 46, třetí třída má 35 , celkem 129 žákyň, o 3více než v minulém roce.

Změnou učebního plánu je potřebná nová učebnice pro dějepis, rovněž tak pro fyziku. S povolením ZŠR byly zavedeny: Bernát: Im Stromen der Zeit /V proudech doby/, Boser-Naturlehre//. / Přírodopyt/

Krásné příjmy ze školního představení umožnily koupit větší počet těchto knih..

5.9.

Podle nařízení školských úřadů bylo v tento den vzpomenuo narozenin , které ted' slaví mladý jugoslávský král Petr ., který tak brzy ztratil svého otce. Ten, král Alexandr, z Jugoslávie byl před dvěma lety zavražděn když chtě navštívit Francii.

5.9.1936

Odpoledne navštívilo několik žákyň Pašijové hry v jabloneckém divadle.

9.10.1936

V tento den bylo vzpomenuo výročí smrti krále Alexandra Jugoslávského .

14. 10.1936

V kreslírně chlapecké měšťanky se konala důležitá porada , týkající se stanovení obvodu, který Rychnov bude mít přidělen při zavedení obvodních měšťanských škol . Vedoucí okresního úřadu a jiní zástupci úřadu byli přítomni, okresní školní inspektor zástupci obcí Rychnov, Pulečný, Dalešice, Maršovice, Kokonín, Rádlo. Pelíkovice, Hodkovice..Všechny obce daly svůj o souhlas aby byly přiděleny do obvodu měšťanské školy, jen Kokonín se rozhodl pro Jablonec. , ale došlo se k dohodě, obec rozdělit. O průběhu dělicí linie ale nebylo jednoty. Rozhodnutí bylo přenecháno ministerstvu. Co se týče obce Pelíkovice, se jednalo se od začátku jen o místní část Jestřebí, ostatní části obce má patřit k Hodkovicím.

17.10

V jedné hodině po vyučování poučila sestra z péče o mládež dívky o péči o dítě..

28.10

V de státního svátku přednesly dívky básně, zazpívaly písně a státní hymnu.

157 O významu dne promluvil odborný učitel Franke, pak poslouchaly dívky vysílání školského rozhlasu pro státní svátek.

30.10.

Žákyně 2. a 3. tř. navštívily městské divadlo v Jablonci na představení G.Hauptmanna Potopený zvon/Versunkene Glocke/

26.11

V jabloneckém divadle byl dáván Vilém Tell. Představení navštívily žákyně 2. a 3. třídy.

5.11

Ve všech třídách bylo vzpomenuo výročí)mrtí básníka K.H.Máchy-
prosinec 1936

Také letos byly žákyně poučeny o hodnotě jugoslávského sjednocení.

12.1.1937

Pan okresní školní inspektor A. Preißler navštívil školu , byl vcelku s provozem školy spokojen , vyjádřil s některá přání ohledně vedení úředních spisů a výzdoby učeben.

30.1.1937

Učitelé a žákyně se rozloučili s odb.učitelem Franke, který nastupuje službu na dívčí měšťance v Jablonci Na Šumavě. Pan odborný učitel Peukert vyjádřil ve jménu učitelského sboru odbornému učiteli vždy ochotnému pomoci ,pan starosta Seidel jménem obce , žákyně poděkovaly odcházejícímu učiteli aq zazpívaly mu nakonec „Wahre Freundschaft soll nicht wanken“/Pravé přátelství nezakolísá/

158

1.únor 1937

Na místo učitele Franke nastoupila sl. Erika Endler, z Jablonce Pochází z učitelské rodiny, otec i matka učili v Rychnově, , také se tady narodila a chodila do školy.

8. únor

Po týdnů pololetních prázdnin začal o dnes opět vyučování.

9. únor

Podle úředního nařízení bylo ve všech třídách vzpomenuo ruského básníka Puškina.
6. březen 1937

Z úředního nařízení se konaly školní oslavy 87. narozenin starého presidenta Masaryka
Byly zpívány písně, předneseny básně, odborný učitel Peukert promluvil o slavnosti
dne. Žákyně zazpívaly státní hymnu a nakonec poslouchaly program školského
rozhlasu na tento den.

26.4

Většina žákyň navštívila zkoušku Schillerova Zvonu, vedl je odb.uč.Peukert. Dobré
představení nabídl dětem příklad mistrovského pěveckého přednesu.

4.5

159 Chlapecká a dívčí měšťanka uspořádaly společný rodičovský večer k vyjasnění o
významu
jednorozního učebního kursu.

10.5.

Ve všech třídách bylo vzpomenuo dne československo-rumunské vzájemnosti
25. a 26.5

3. třída pod vedením svého třídního R..Peukerta byla na dvoudenním výletě do Doks
přes Bezděz. Učitelka domácího hospodářství J.Kleinert také doprovázena žákyně.
28.5

Tohoto dne byly slaveny narozeniny současného státního presidenta . Žákyně
zazpívaly píseň, přednesly báseň odb.učitel Peukert promluvil o životě státního
presidenta, pak byla zazpívána státní hymna pak všechny poslouchaly program
rozhlasu pro tento den.

11. a 12. června

První třída pod vedením třídního učitele putovala přes Jablonec-Bramberk-do Josefova
Dolu, a dále na Jizerku, kde přenocovala. v pěkné mládežnické ubytovně Druhý den
šly do Horního Polubného a vlakem do Jablonce. Druhá třída dělala dvoudenní výlet
do Krkonoš Šly přes Horní Polubný

160 //omyl v číslování –vynecháno//

161 Rýžoviště, do Špindlerova Mlýna a na Luční Boudu, Zde přenocovaly druhý den šly na
Sněžku, pak k Bílému Labi, a přenocovaly na/ Bradler Baude/ a pak šly třetího dne přes
prameny Labe doHarrachova

19. a 20, června

Tyto dva dny byly určeny pro výstavu ručních prací a vaření.Pod vedením vynikající
učitelky domácího hospodaření měly dívky co pěkného a užitečného ukázat.všechny
věci získaly zasloužený obdiv.

21. června

Chlapecká a dívčí měšťanská škola uspořádaly rodičovské odpoledne, spojené se se
školním představením Chlapci předvedli hlavně turnerská cvičení, dívky zpívaly a
tančily lidové tance, reje a cvičení s obručemi, nakonec uvedly aktovku Theodora
Körnera „ Die Vetter aus Bremen“/Bratřenci z Brém/

22. červen

Žákyně byly upozorněny na 1. Zborovský závod, uspořádaný u příležitosti výročí
bitvy u Zborova.

162

Výroční zpráva 1936 - 1937

1. Učební pomůcky .Škola dostala 40 knížeček na čtení ve třídě a několik
politických knih. Ze školních peněz bylo opatřen 1 psací stroj a jeden starší byl
vyměněn za doplatek., Z půjčovaných knih pro žákyně zapůjčené čítanky koupili jsme

hlavně dějepisy a zeměpisy. Bohužel nemohou se poslední v příštím školním roce používat, Pro školní kuchyni darovala obec tuk a mouku.

2. Sešity a náčrtníky dostalo 46 chudých žákyň, od svých domovských obcí.

3. První třída měla 48 žákyň

2. tř. 46 „

3. tř. 35 „

Naše škola má 129 žákyň, o 3 více než loni.

Učitelské síly byly ze začátku stejné jako loni, dne 1. února nás opustil odb. učitel Franke, na jeho místo nastoupila, učitelka Erika Endler.

4. Zdravotní stav dívek byl všeobecně dobrý, jen jedna těžce onemocněla, musela šestkrát být operována a leží dlouhé měsíce v jablonecké nemocnici, jedna žákyně mohla pomocí státní pomocné akce pro děti nezaměstnaných být 6 týdnů ve zotavovně Hvězdov.

163 5. Ke zmírnění nouze, která v důsledku špatných obchodních poměrů navštívila naší krajinu, může být uděláno jen málo. 13 žákyň dostávalo v 10 hod ¼ l mléka, přibližně 50 dívek dostávalo během zimy polévku, 4 dostaly k vánocům boty.

6. Dvakrát byly dívky v jabloneckém městském divadle, jednou na naučném filmu v kině, v květnu byly přítomny hlavní zkoušce velkého pěveckého představení v Rychnově.

7. 3. třída byla na dvoudenním výletě v Doksech, a Bezdězi, První třída šla na Jizerku, přenocovala tam a 2. den šla do Horního Polubného, odtud jela do Jablonce. Druhá třída putovala do Horního Polubného pak na Rýžoviště, odtud přes Kotelní jámu a Mísečky do Špindlerova Mlýna až k Luční boudě, tam přenocovaly, pak se šlo na Sněžku a až k /Bradlerbaude/, třetí den se šlo domů.

Rodičovské odpoledne se konalo dne 21. června na Dobré Vodě, 19. a 20. června uspořádala naše škola v 7. stavu ručních prací a vaření.